

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	38660 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	207
Повна назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Ідентифікаційний код ЗВО	02070832
ПІБ керівника ЗВО	Смоланка Володимир Іванович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	http://www.uzhnu.edu.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/207>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	38660
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>ВІДСУТНЯ</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Термін навчання на освітній програмі	4 р.
Форми здобуття освіти на ОП	заочна, очна денна, очна вечірня
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	кафедра економіки і підприємництва
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	<i>кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи; кафедра філософії; факультет математики та цифрових технологій; факультет іноземної філології; інші підрозділи університету</i>
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	14а, вул. Університетська, Ужгород, Закарпатська область, 88015
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	
Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	101078
ПІБ гаранта ОП	Готра Вікторія Вікторівна
Посада гаранта ОП	професор
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	Viktoriya.hotra-acc@uzhnu.edu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(050)-628-01-71
Додатковий телефон гаранта ОП	+38(050)-155-66-70

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Освітньо-наукова програма «Економіка» підготовки доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» була розроблена проектною групою кафедри економіки і

підприємництва згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII та введена в дію наказом ректора Про введення в дію рішення Вченої ради №541/01-17 від 12.05.2016. Розробниками програми є: Готра В.В. – д.е.н, доцент, (керівник проектної групи), Мікловда В.П.– д. е. н., професор, член-кор.НАН України, Газуда М.В. – д. е. н., професор, Газуда Л.М. – д. е. н., професор, Кубіній Н.Ю. – к. е. н., професор, Слава С.С.–к. е.н., професор, Завадяк Р.І.– к. е. н., доцент. Поштовхом до розробки ОНП була об'єктивна необхідність підготовки висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця зі ступенем «доктор філософії» за спеціальністю 051 «Економіка», який здатний проводити самостійну науково-дослідну, науково-педагогічну, науково-практичну та організаційну діяльність в галузі економічних досліджень, оскільки Ужгородський національний університет є найбільшим науковим осередком краю з багаторічною історією та традиціями, і є джерелом постачання кваліфікованих кадрів для регіону та держави протягом багатьох десятиріч. Аспірантура при кафедрі розпочала свою діяльність ще у 1991 році, отже в основу розробки та оновлення ОНП покладено багаторічний професійний досвід розробників програми, врахування думки здобувачів освіти щодо структури та змістового наповнення, визначення цілей та програмних результатів навчання. В процесі розробки ОНП проектна група неодноразово радилась з освітянами краю та фахівцями провідних закладів вищої освіти України. Зміст освітніх компонентів і результатів навчання обговорювався і уточнювався на основі їх рекомендацій і пропозицій. Зокрема, освітньо-наукова програма отримала позитивні рецензії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Луцького національного технічного університету; Чернігівського національного технологічного університету. На освітньо-наукову програму надійшли схвальні відгуки Мукачівського державного університету, Карпатського університету імені А.Волошина, Ужгородського торговельно-економічного інституту КНТУ.

У 2019 році до освітньо-наукової програми було внесено зміни, що викликані необхідністю оптимізації навчального процесу через скорочення кількості аудиторних годин та виокремлення більшої кількості часу на виконання власного дисертаційного дослідження. Змінена ОНП затверджена Вченою радою Університету (Протокол Вченої ради №7 від 25.06.2019р.) та введена в дію наказом ректора. Перегляд змісту освітніх компонентів ОНП здійснюється на основі побажань здобувачів, вимог та рекомендацій роботодавців та інших стейкхолдерів щодо відповідності їх контенту потребам та вимогам сучасного ринку праці. Загальний обсяг компонентів ОНП становить 35 кредитів, з них загальний обсяг обов'язкових компонентів - 23 кредити, на вибіркові компоненти ОНП припадає 12 кредитів.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року та набір на ОП

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року			У тому числі іноземців		
			ОД	ОВ	З	ОД	ОВ	З
1 курс	2019 - 2020	16	4	4	7	0	0	0
2 курс	2018 - 2019	19	3	4	11	0	0	0
3 курс	2017 - 2018	14	4	4	5	0	0	0
4 курс	2016 - 2017	7	3	0	2	0	0	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні
перший (бакалаврський) рівень	7412 Економіка підприємства 9701 Логістика 10842 Економіка підприємництва
другий (магістерський) рівень	7708 Економіка підприємства 9768 Логістика 39344 Економіка та менеджмент в охороні здоров'я
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	38660 Економіка

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	138687	42267
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	120923	30667

Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	17765	11601
Приміщення, здані в оренду	799	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	04131126_ekonomika.pdf	CLvLjVt8/VIZiWQ3CJhoplPUqmJmiAsX1wKt18umrMY=
Освітня програма	ОНП Аспірантура 12.05.2016р.pdf	OmogycIJ0LfK8VlyfO0yyuhul5/XISVUiO5hAd9vtCxA=
Навчальний план за ОП	04111770_051_ekonomika.pdf	YP3t6huko1IbCrbRM5WLLqfUNEuiecdZJhEBkuhncSM=
Навчальний план за ОП	051-2016.pdf	p115/GGfZcbZDI1IBTNMEI8sS1dIEKW6W+wG6/4w0U4=
Рецензії та відгуки роботодавців	Рецензії. Відгуки.pdf	+o7GGpcGW/T1w2HCGFCHwaQg0ueZtDAE0nSx9ikF9iE=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Цілями програми є здобуття компетентностей, необхідних і достатніх для виконання оригінальних наукових досліджень, результатами яких є наукова новизна, теоретико-практичне значення, оволодіння науковими методами й методологічним інструментарієм наукового пошуку з економічної тематики, набуття знань творчої наукової розвідки, вміння знаходити найраціональніші управлінсько-організаційні рішення в ході підготовки та захисту дисертації.

Особливість програми полягає у спрямованості на розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного базису з метою реалізації наукових досліджень, продукування нових знань та розроблення ефективних механізмів функціонування, розвитку та управління територіальними соціально-економічними системами. Набуті знання взаємозумовляються сучасними тенденціями розвитку національної й регіональної економіки, умовами євроінтеграційних процесів, і матимуть широке практичне застосування.

Відмічене в сукупності сприятиме досягненню успішної наукової діяльності й забезпеченню фахової професійності здобувача.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

У процесі формування цілей та результатів освітньо-наукової програми враховано місію та стратегію ДВНЗ «Ужгородський національний університет», які сформульовано у «Концепції інноваційного розвитку університету на період з 2015 по 2025 рр.» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8662>).

А саме, місія УжНУ як дослідницько-інноваційного університету визначається таким концептуальним положенням як: - дослідницько-інноваційний університет здійснює підготовку нової генерації фахівців, здатних забезпечити позитивні зміни в економіці регіону, професіоналів, які вміють комплексно поєднувати дослідницьку та підприємницьку діяльність. Відповідно до цього постає завдання забезпечення інноваційної трансформації змісту і форм освіти, приведення навчального процесу в університеті відповідно до сучасних умов ринку праці, що динамічно розвивається, формування сучасних компетенцій здобувачів, що проходять підготовку зі спеціальності 051 Економіка. Досягнення цієї стратегічної цілі передбачає органічне поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності, що підтверджує інтегральна компетенція за ОНП, а саме: «Здатність продукувати інноваційні наукові ідеї, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, вирішувати комплексні проблеми в процесі інноваційно-дослідницької та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення та створення нових цілісних знань чи практики у галузі економіки».

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП: - здобувачі вищої освіти та випускники програми

В основу розробки ОНП було покладено принцип студентоцентризму, що передбачає врахування інтересів здобувачів, як головного індикатора якості. Зокрема, при визначенні цілей та програмних результатів було враховано необхідність формування: достатніх знань іноземної мови, необхідних для усного та письмового представлення результатів наукових досліджень, ведення фахового наукового діалогу, повного розуміння іншомовних наукових текстів (ПРН1.4); знання та розуміння філософської методології наукового пізнання, психолого-педагогічних аспектів професійно-наукової діяльності (ПРН1.3); володіння універсальними навичками дослідника через застосування сучасних методів дослідження та інформаційних технологій і

стандартних комп'ютерних програм у науковій діяльності, проведення навчальних занять, управління науковими проектами (ПРН1.5); глибинних знань історичного розвитку та сучасних концептуально-методологічних та методичних засад в галузі економіки (ПРН1.1); здатність проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до трансформації та отримання нових знань, застосування нестандартних підходів та їх застосування у роботі освітнього і наукового спрямування (ПРН2.3); кваліфіковано та професійно відображати результати наукових досліджень у наукових фахових статтях, міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності (ПРН 3.2), тощо.

- роботодавці

На стадії розробки ОНП було проведено широкі консультації з роботодавцями задля з'ясування їхнього бачення щодо суспільної національної та регіональної потреби і відповідності ОНП новим професійним вимогам освіти та ринку праці з метою врахування їх позицій щодо програмних результатів навчання, що передбачають формування актуальних компетентностей та конкурентоздатності її випускників. Зокрема, до програмних результатів було додано такі складові як: уміння ефективно працювати у команді, мати навички міжособистісної взаємодії (ПРН 3.4.) та здатність самовдосконалюватися, усвідомлювати й нести особисту відповідальність за одержані результати дослідження демонструючи академічну доброчесність (ПРН 4.3.). ОНП отримала позитивні рецензії Баланюка І. Ф. – д.е.н., професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Ковальської Л. Л. – д.е.н., професора Луцького національного технічного університету, Дерій Ж. В. – д.е.н., професора Чернігівського національного технологічного університету.

На ОНП надійшли схвальні відгуки Мукачівського державного університету, Карпатського університету імені А.Волошина, Ужгородського торговельно-економічного інституту КНТУ.

З метою постійного моніторингу та можливості надання рекомендацій щодо підвищення ефективності професійних якостей та кар'єрного зростання було розроблено електронну анкету «Думка роботодавця», яка розміщена на сайті факультету <https://uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24952>.

- академічна спільнота

Вагоме значення для формування ОНП має багаторічна співпраця в рамках роботи Міжнародного консорціуму університетів, заснованому за ініціативи ДВНЗ «УжНУ», конференції якого відбуваються щорічно у стінах закладу. Зокрема, за останні роки тематика конференцій була присвячена проблематиці спільних освітніх програм, транскордонній співпраці в освітній сфері, мобільності освіти, інноваційній культурі та соціальній відповідальності як ресурсу конкурентоспроможності європейських вузів.

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/announce/586.htm>,

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/mizhnarodnij-konsortsium-universitetiv-popovnivsya-.htm>

Економічний факультет на основі укладених договорів співпрацює з такими вузами як: Polytechnic in Pozega (Хорватія) в рамках якого було реалізовано програму ERAZMUS+ для викладачів та студентів факультету, University di Foggia (Італія) – програма ERAZMUS+, «ARTIFEX» університет в Бухаресті (Румунія), Університет прикладних наук «Фрезеніус» (Німеччина), Вища школа бізнесу в м. Доброва Гурніче (Польща) з якою підписано угоду про отримання «подвійних» дипломів, Технічний університет Кошице TUKE (м. Кошице, Словаччина), Moldova state university (Молдова), University NORTH (Хорватія), Telavi state university (Грузія) та ін.

Співпраця з вітчизняною академічною спільнотою реалізується на основі договорів про співпрацю та проведення наукових заходів, зокрема щорічної міжнародної конференції «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом», яка проводиться факультетом.

- інші стейкхолдери

З метою підвищення якості кваліфікованої підготовки фахівців та залучення до цього процесу усіх зацікавлених осіб, було проведено Перший економічний форум – як платформу для постійної взаємодії влади, бізнесу та освіти в Закарпатській області. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/pershij-ekonomichnij-forum-pro-vzaemodiyu-biznesu-vlad.htm> В роботі Форуму взяли участь представники найбільших підприємств області та голова організації роботодавців м. Ужгород. Для сприяння професійному становленню майбутнього фахівця за зазначеною ОНП залучаються спеціалісти Центру кар'єри ДВНЗ «УжНУ».

https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/student-career_center

Основними проектами, до яких з задоволенням долучаються студенти та аспіранти факультету, є «Кадровий StartUp» - формування бази даних резюме аспірантів та випускників ДВНЗ «УжНУ» для забезпечення інформаційного супроводу рекрутингу із подальшою валідацією кваліфікацій і навичок та «Форум кар'єри» – презентації роботодавців й можливості працевлаштування.

https://mediacenter.uzhnu.edu.ua/news/studentiv_uzhnu_navchali_innovacijnikh_metodiv_pracevlashtuvannja/2016-10-07-7048;

Важливою складовою отримання інформації про якість та напрями вдосконалення досягнення програмних результатів ОНП і формування інформації щодо побудови індивідуальних траєкторій навчання є «Асоціація студентів та випускників економічного факультету УжНУ», заснована у 2017 р. На сайті факультету розміщена анкета для опитування випускників Ужну. <https://uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24952>

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

За матеріалами доповіді аналітичної записки «Освітньо-професійна структура ринку праці: сучасні виклики та загрози» Інституту економіки та прогнозування НАН України за останні роки ринок праці України перебуває у стані трансформації, що супроводжується збільшенням навантаження на регіональні ринки праці й призводить до зростання рівня безробіття та соціальної напруги в країні. Розробниками проаналізовано тенденції сучасного стану розвитку спеціальності в контексті кардинальних перетворень в галузі освіти України, спрямованих на інтеграцію в європейський та світовий освітній простір; результати моніторингу вступної кампанії і професійних дискусій з академічною спільнотою, а також особливості економіко-географічного положення Карпатського регіону. У програмних результатах навчання зроблено акцент на умінні застосовувати набуті знання та розуміння моделей соціально-економічного розвитку, визначення тенденцій та пріоритетних напрямів економічного зростання, формулювання напрямів економічної політики (ПРН 1.1; 1.2; 2.1); знанні та застосуванні іноземної мови, вмінь та навичок для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, розумінні наукових та професійних текстів, вмінь та навичок спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищі, вмінні працювати в міжнародному контексті (ПРН 1.4; 3.1; 3.2); умінні застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій (ПРН 3.3).

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Організація освітнього процесу з підготовки висококваліфікованого фахівця, здатного конкурувати на регіональному ринку праці, відповідно до своїх компетентностей, забезпечується за рахунок змістовного наповнення навчальних дисциплін («Регіонально- адміністративний менеджмент», «Зовнішньо-економічна діяльність прикордонного регіону»), добору форм та методів навчання, компетентнісного, студентоцентрованого підходу, а також з врахуванням максимального наближення умов практичної підготовки до майбутніх умов праці випускників. Регіональний контекст Закарпатської області враховано у процесі формування цілей та програмних результатів освітньої програми на підставі оцінювання регіонального ринку праці, шляхом включення пропозицій стейкхолдерів стосовно вдосконалення підготовки здобувачів до майбутньої професійної діяльності <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/ekonomichnyi-forum-v-uzhnu-narasiovano-propozycii-dlia-vlady.htm>, вибору тематики наукових досліджень спрямованих на вирішення проблем та окреслення пріоритетів соціально-економічного й екологічного розвитку затверджених в стратегіях і програмах розвитку області, зокрема «Регіональна стратегія розвитку Закарпатської області на період до 2020 року» (http://dfrf.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/05/Strategiya.pdf) та «Програма підвищення конкурентоспроможності Закарпатської області на 2019 – 2020 роки»

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

У процесі формування цілей та програмних результатів навчання за освітньо-науковою програмою 051 «Економіка» окрім багаторічного досвіду розробників – висококваліфікованих науково-педагогічних працівників кафедри, було враховано досвід вітчизняних університетів, які здійснюють підготовку фахівців за аналогічними освітніми програмами, зокрема: Національний університет «Кієво-Могилянська академія», Київський національний університет ім.Шевченка, Інститут економіки та прогнозування національної академії наук України (ПРН 1.2; ПРН 1.4; ПРН 1.5; ПРН 3.1; ПРН 3.2; ПРН 3.4), Львівський торговельно-економічний університет (ПРН 1.5; ПРН 3.2; ПРН 3.3), Кременчуцький національний університет ім. М. Остроградського (ПРН 2.4; ПРН2.8; ПРН 3.1; ПРН 3.2; ПРН 3.3; ПРН 3.4; ПРН 4.1), Харківський національний економічний університет ім. С.Кузнеця (ПРН 1.1; ПРН 1.2; ПРН 1.4; ПРН 1.5; ПРН 2.4; ПРН 2.5; ПРН 3.1), КНЕУ ім. В. Гетьмана (ПРН 1.4; ПРН 1.5; ПРН 2.5; ПРН 4.1), Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

Крім цього, було враховано міжнародні взірці щодо структури та змісту освітньої програми, зокрема проекту TUNING, матеріалів Британської агенції забезпечення якості (QAA).

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю відсутній.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Визначені освітньою програмою програмні результати навчання відповідають Національній рамці кваліфікацій для 9 кваліфікаційного рівня. Зокрема, у ОНП сформульовано інтегральну компетентність, зміст якої відповідає вимогам НРК: «Здатність продукувати інноваційні наукові ідеї, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, вирішувати комплексні проблеми в процесі інноваційно-дослідницької та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення та створення нових цілісних знань чи практики у галузі економіки». Програмні результати навчання ОНП також відповідають змістовому наповненню 9 кваліфікаційного рівня НРК щодо знань усіх блоків, а саме блок знання: ПРН 1.1. Глибинні знання історичного розвитку та сучасних концептуально-методологічних та методичних засад в галузі економіки та суміжних галузей знань. ПРН 1.2. Знання фундаментальних праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження, систематизація наукового світогляду. ПРН 1.3. Знання та розуміння філософської методології наукового пізнання, психолого-педагогічних аспектів професійно-наукової діяльності, власний науковий світогляд та морально-культурні цінності. ПРН 1.4.

Достатні знання іноземної мови, необхідні для усного та письмового представлення результатів наукових досліджень, ведення фахового наукового діалогу, повного розуміння іншомовних наукових текстів. ПРН 1.5. Знання сучасних методів дослідження та інформаційних технологій і стандартних комп'ютерних програм у науковій діяльності, проведення навчальних занять, управління науковими проектами. Уміння: ПРН 2.1. Здатність формулювати мету власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя. ПРН 2.2. Здатність формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження. ПРН 2.3. Здатність проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до трансформації та отримання нових знань, застосування нестандартних підходів та їх застосування у роботі освітнього і наукового спрямування, тощо. Комунікація: ПРН 3.1. Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі економіки. ПРН 3.2. Кваліфіковано та професійно відображати результати наукових досліджень у наукових фахових статтях, міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову в науковій, інноваційній та педагогічній діяльності. Автономія і відповідальність: ПРН 4.1. Здатність самостійно проводити наукові дослідження та приймати рішення. ПРН 4.2. Здатність формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації. ПРН 4.3. Здатність самовдосконалюватися, усвідомлювати та нести особисту відповідальність за одержані результати дослідження.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

35

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

30

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

12

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Зміст ОНП сформовано з врахуванням вимог предметної області. Узагальненим предметом ОНП є вивчення теоретико-методичних, науково-прикладних аспектів дослідження явищ і процесів розвитку економічної системи, що відображається у змісті освітньої складової ОНП при формуванні фахових та загальних компетентностей освітньої програми. Її компонентами є «Іноземна мова для комунікацій у науково-педагогічному середовищі», що сприяє якійсній мовній підготовці здобувачів; «Теорія та методологія класичної та сучасної філософії»; «Презентація наукових результатів та управління науковими проектами»; «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять»; «Сучасні інформаційні технології»; «Сучасні теорії розвитку економічних систем», які дають можливість ознайомитися з проблематикою філософсько-економічних досліджень і науково-теоретичних підходів до розуміння багатогранних аспектів життя людини. Зазначені освітні компоненти становлять теоретичний зміст професійної підготовки здобувача зі спеціальності 051Економіка, що зумовлюється формуванням компетентностей, передусім на основі комбінації наукових знань (понятійно-категорійного апарату, концепцій, принципів, методів, прийомів) і практичних навичок з метою реалізації набутих знань. Дисципліни вибіркового компоненту освітньої програми, а саме: «Інноваційний потенціал національної економіки»; «Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону»; «Управління людським розвитком»; «Людський капітал» сприяють засвоєнню теоретико-практичних знань щодо успішного функціонування і розвитку економічної системи, формування зовнішньоекономічних зв'язків, використання і накопичення інноваційного потенціалу і людського капіталу. Дисципліни «Сучасні теорії та системи державного управління»; «Регіонально-адміністративний менеджмент»; «Державна політика розвитку підприємництва в Україні»; «Сучасні концепції підприємницької діяльності» дають змогу оволодіти знаннями щодо формування державного і регіонального управління, зокрема й у сфері підприємництва. Зміст освітніх компонентів відповідає індуктивно-дедуктивним, репродуктивним та проблемно-пошуковим методам навчання, із застосуванням інформаційних технологій, передусім мультимедійних, які здатні забезпечити інформаційно-комунікативне середовище з метою розвитку ключових компетентностей. Особливе місце займає застосування інтерактивних методів навчання як спеціальної форми організації пізнавальної діяльності з окресленням конкретних і прогнозованих цілей. Таким чином, зміст освітньої складової ОНП дає можливість спрогнозувати результати навчання, оскільки забезпечує здобувачів знаннями щодо вільного орієнтування в межах економічної проблематики, сприяє подальшій організації і наукового пошуку у виборі теми, підготовки та захисту дисертаційної роботи. Навчальні програми дисциплін доктора філософії з економіки спрямовані на підвищення їх фундаментальності, науково-професійного рівня, на основі сучасних досягнень науково-освітньої сфери.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної

освітньої траєкторії?

Формування індивідуальної освітньої траєкторії аспіранта опирається на «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>, «Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти у ДВНЗ «УжНУ»» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22965> «Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ДВНЗ «УжНУ»» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22963>, «Положення про академічну мобільність у ДВНЗ «УжНУ»» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21269> і забезпечує реалізацію принципів особистісної орієнтації освіти з урахуванням індивідуальних властивостей та потреб кожного аспіранта. Формування індивідуальної освітньої траєкторії забезпечується шляхом: вибору навчальних дисциплін відповідно до індивідуальних уподобань аспірантів, їх інтересів, особистої освітньої траєкторії, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС; створення індивідуального навчального плану здобувача; формування умов для самостійної роботи з належним методичним забезпеченням та використанням он-лайн навчання та консультування, з метою досягнення компетентностей та програмних результатів; вибору теми дисертаційної роботи з обґрунтуванням доцільності її розроблення враховуючи можливе подальше працевлаштування; навчання за індивідуальним графіком, що дає можливість здобувачам поєднувати навчання з роботою; створення умов для академічної мобільності.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Процедуру вибору навчальних дисциплін регламентують: «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ДВНЗ «УжНУ»» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>, «Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ДВНЗ «УжНУ»» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22963>. Вибіркова частина навчального плану здобувача вищої освіти, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, введена для формування індивідуальної освітньої траєкторії та реалізації принципів студентоцентрованого навчання і викладання; поглиблення професійних знань та здобуття додаткових спеціальних фахових компетентностей; здобуття загальних і загально-професійних компетентностей; поглиблення результатів навчання; ефективного використання можливостей і традицій університету, регіональних потреб тощо. Здобувач реалізує власне право шляхом вибору відповідних дисциплін з вибіркової складової навчального плану ОНП, який складає 12 кредитів ЄКТС чи (34 % до загальної кількості). Здобувачі інформують про можливість вибору перед початком навчання. Перелік дисциплін може коригуватися у передбаченому порядку відповідно до стратегій розвитку освітньої галузі, визначення майбутніх потреб галузі, інформації від роботодавців, відгуків випускників щодо їх поточних та перспективних потреб. Вибір дисциплін організовується після зарахування до університету та упродовж перших двох тижнів. Здобувачам надається перелік усіх вибіркових дисциплін та їх анотації, чи робочі програми, за потреби. Гарант та викладачі дисциплін надають здобувачам відповідні консультації та роз'яснення. Заяву на вивчення вибіркових дисциплін здобувачі заповнюють власноруч і подають до деканату. Якщо вибір, в силу причин вказаних у Положенні не може бути реалізованим, здобувача інформують про відмову із зазначенням причини і пропонують здійснити вибір із відкорегованого переліку. Причини, за яких здобувачеві може бути запропоновано здійснити повторний вибір дисциплін, наприклад, якщо здобувач у встановлені терміни без поважних причин не скористався власним правом вибору, або ж відбулася зміна дисциплін після їх затвердження тощо, процедурно передбачено Положенням.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Практичну підготовку за ОНП забезпечують наступні дисципліни: «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять», «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі», «Презентація наукових результатів та управління науковими проектами». Метою цих дисциплін є ознайомлення з принципами організації навчального процесу у закладах вищої освіти, особливостями викладання дисциплін, оволодінням різними видами й методами педагогічної діяльності, навичками критичності та самокритичності, як здатності до організації і узагальнення власних знань з їх подальшим впорядкуванням для успішного ведення науково-педагогічної діяльності. Крім цього, формується здатність до комунікативного контактування, встановлення педагогічно доцільних взаємин із студентською аудиторією, вміння відчувати психологічний клімат, робота у науковій групі, окреслюється позиція у дискусіях з формуванням власної думки. Водночас набуваються навички з використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій, знання стандартів і способів мислення, необхідних для наукового дослідження та підготовки публікацій, відповідно до академічної доброчесності. При цьому набуваються теоретико-практичні навички діяльності для подальшого представлення остаточного результату дослідження у визначений термін. Складовою практичної підготовки є проведення науково-дослідної роботи в межах дисертаційного дослідження, навички виступів на семінарах, доповідей на конференціях.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

Організація освітнього процесу спрямована на підготовку висококваліфікованого фахівця, що володіє не тільки фаховими знаннями, але й особистісними надпрофесійними соціально-адаптаційними навичками. Досягається це шляхом змістового наповнення навчальних дисциплін, застосуванням інноваційних форм і

методів навчання, організацією практичної підготовки випускника максимально наближеної до майбутніх умов праці. Здобувачів долучають до занять, що передбачають творчу партнерську співпрацю, серед яких переважають групові, парні форми навчання із застосуванням інтерактивних, особистісно-орієнтованих, проблемно-пошукових, проектних методів і технологій, залучення здобувачів до розроблення проектів, презентацій на заняттях професійно-практичного спрямування, семінарів в діалоговому режимі, «мозкових штурмів», аналізу конкретних ситуацій, участі у дискусіях, диспутах на засадах толерантності тощо, що сприяє формуванню «soft skills», а саме навичок комунікації, міжособистісної взаємодії, самовдосконаленню, гнучкості, креативності, лідерства, розвитку інтелекту на основі цілісного підходу та систематизації наукового світогляду, вмінню управляти своїм часом, працювати в команді та відповідає цілям і результатам навчання ОНП і розкривається в дисциплінах обов'язкових та вибіркових компонент, зокрема: «Презентація наукових результатів та управління науковими проектами», «Інновації в сучасній педагогіці», «Державна політика розвитку підприємництва в Україні» та ін.

Яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній. Під час розробки ОНП «Економіка» члени Робочої групи враховували зміст Національної рамки кваліфікації <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12> та положення Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF>.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Відповідно до навчального плану ОНП «Економіка» аудиторні заняття складають 396 годин (37,7% до загального обсягу годин за ОНП), з них лекції 182 год (46% до обсягу аудиторних годин) та практичні 214 годин (54% до обсягу аудиторних годин). Самостійна робота здобувачів складає 654 години (62% до загального обсягу годин за ОНП). Такий розподіл годин дозволяє не перевантажувати здобувачів аудиторними заняттями і створює можливості для проведення самостійної науково-дослідної діяльності за темою дисертаційного дослідження. За ОНП здійснюється моніторинг обсягу навантаження здобувачів шляхом їх опитування. Результатом цього стало корегування ОНП у 2019 р., що викликано необхідністю оптимізації навчального процесу через скорочення кількості аудиторних годин та виокремлення більшої кількості часу на виконання власного дисертаційного дослідження (з 60 до 35 кредитів).

Нормативні навчальні дисципліни загального циклу складають 570 годин (54% до загального обсягу годин ОНП), за циклом професійної підготовки здобувачів виділено 480 годин (46% до загального обсягу годин ОНП), з них нормативна дисципліна професійного циклу – 120 годин (25% до обсягу дисциплін професійного циклу) та дисципліни вільного вибору здобувача – 360 годин (75% до обсягу дисциплін професійного циклу). Такий розподіл годин забезпечує баланс між дисциплінами і допомагає здобувачам рівною мірою опанувати як загальними, так і фаховими компетентностями за ОНП.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна форма освіти не впроваджена.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/7563>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Вступ до аспірантури здійснюється на конкурсній основі, відповідно до ліцензованого обсягу. Разом з усіма обов'язковими документами вступник подає перелік опублікованих наукових праць або науковий текст (доповідь, проект дослідника, пропозицію) та згоду передбачуваного наукового керівника. Вступник складає випробування: зі спеціальності в (обсязі рівня магістр, коефіцієнт – 0,6); з іноземної мови (рівень B2 чи відповідний сертифікат, коефіцієнт–0,2); презентацію наукових досягнень (коефіцієнт – 0,2). Якщо вступник подає документи до іншої галузі (спеціальності) ніж та, що зазначена в дипломі, він попередньо складає додаткове вступне випробування у формі співбесіди зі спеціальності вступу. Додатковий бал призначається за публікації тез, фахових статей, статей у наукометричних базах, монографій, але в загальному не більше ніж 20 балів. Детальний розподіл балів можна побачити у правилах прийому <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/7563>. Ці бали затверджуються рішенням приймальної комісії і оприлюднюються до початку вступних випробувань. За результатами випробувань формується рейтинговий список вступників. Такий розподіл передбачає виокремлення вступників з високими стартовими показниками та дозволяє ефективно реалізувати особливості ОНП. Програма вступного випробування розміщена на сайті університету <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12339>.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших

ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється: Положенням про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/21266>; Положення «Про реалізацію права на академічну мобільність» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8324>. Порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зазначені в Положенні про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «УжНУ». Положення регламентує діяльність ЗВО щодо організації академічної мобільності студентів і встановлює загальний порядок організації програм академічної мобільності студентів на території України і за кордоном та передбачає участь студентів у навчальному процесі ЗВО з можливістю перезарахування в установленому порядку освоєних навчальних дисциплін. Академічна мобільність учасників освітнього процесу здійснюється на підставі укладення угод про співробітництво за затвердженими в установленому порядку індивідуальними навчальними планами та програмами навчальних дисциплін. Перезарахування кредитів відбувається на основі Договору про навчання та згідно з академічною довідкою або іншим відповідним документом, де вказано перелік та результати вивчення навчальних дисциплін, кількість кредитів та система оцінювання. Перезарахування проводиться на підставі порівняння навчальних програм. Для аспірантів перезарахування результатів відбувається на основі рішення Вченої ради Університету.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

Практика застосування на відповідній ОП відсутня.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Порядок та процедура визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті визначається Положенням «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній освіті в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966> та стосується результатів лише щодо нормативних (обов'язкових) дисциплін, оскільки через вибіркові навчальні дисципліни, які здобувач обирає самостійно, забезпечується формування індивідуальної траєкторії навчання та лише ті, що відповідають вимогам ОНП щодо формування запланованих компетенцій. Університет може визнавати результати, обсяг яких, як правило, не перевищує 10% загального обсягу кредитів ЄКТС освітньої програми на якій навчається здобувач. Для визнання результатів створюється предметна комісія яка призначає підсумкове оцінювання у вигляді заліку чи екзамену, відповідно до форми атестації зазначеної у плані для цієї дисципліни. За результатами оцінювання комісія формує висновок про зарахування, чи не зарахування та виставляє оцінку відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Ужну». Позитивне зарахування звільняє від вивчення перезарахованої дисципліни.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

Прикладів застосування вказаних правил на відповідній ОП не має.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Основними формами викладання на ОНП є: навчальні заняття; самостійна робота; науковий семінар; практична підготовка; контрольні заходи (Таблиця 3 додатку). Найпопулярнішими формами навчальної діяльності є: лекція (оглядова, проблемна, лекція-бесіда), практичне заняття, бесіда (систематизуюча, евристична), навчальна дискусія, робота з першоджерелами, дослідні роботи, консультації, робота у малих групах. Серед найуживаніших методів навчальної діяльності у робочих програмах дисциплін використовуються: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, дослідницький, частково-пошуковий, метод «мозкового штурму», метод проблемного викладу тощо. Форми та методи навчання і викладання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>.

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

В основу студентоцентрованого підходу до навчання на ОНП покладено ідею набуття здобувачами вищої освіти незаперечних конкурентних переваг шляхом забезпечення високих результатів навчання та найсучасніших компетенцій, що знаходить свою реалізацію у кращих практиках викладання на основі компетентнісного підходу з урахуванням сучасних вітчизняних і зарубіжних наукових здобутків; залучення НПП з досвідом практичної роботи до освітнього процесу; використання інноваційних технологій та інтерактивних методів навчання; зацікавлення і залучення роботодавців до процесу розроблення і формування освітніх програм; залученості здобувачів до формування освітніх програм, розширення їх

змістовного наповнення відповідно до необхідності набуття специфічних знань стосовно обраної ними тематики з дотриманням функціональної взаємодії теорії і практики; вибору здобувачами основних спеціальних дисциплін в контексті специфіки власного наукового дослідження. Значна увага приділяється організації самостійної роботи здобувачів із належним методичним супроводом. Студентоцентризований підхід в освітньому процесі реалізується через взаємоповагу між здобувачем і викладачем, врахуванням багатогранних інтересів, потреб, створенням атмосфери довіри і взаєморозуміння у процесі наукового та інтерактивного спілкування.

За результатами опитування здобувачів ОНП не виявлено незадоволеності методами навчання і викладання <https://uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24952>.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Основні принципи академічної свободи здобувачів ОНП відображені у Положенні про академічну доброчесність УжНУ та зумовлюються: самостійним і вільним вибором спеціальності підготовки; вільним вибором наукового керівника; незалежним вибором тематики, напряму наукового дослідження; вільним вибором підрозділу, на базі якого здобувач виконуватиме наукове дослідження; повною свободою у з'ясуванні будь-яких проблемних питань у ході виконання наукового дослідження, прагненні добитися істини у дискусійних, суперечливих, а подеколи і непопулярних поглядів, думок, тверджень і різноаспектних точок зору учасника освітнього процесу. Проявами реалізації права на академічну свободу викладачів є довільний вибір методів та форм викладання, що дозволить забезпечити досягнення програмних результатів а також методів оцінювання. Вибір форм та методів здійснюється в т.ч. за підсумками проходження підвищення кваліфікації у вітчизняних ЗВО; запозичення європейського освітнього досвіду після проходження міжнародного стажування викладачів. Зокрема, за програмою International scientific professional development course for the European educational project "The innovative methods and technologies of teaching: The newest in the European educational practice" у Вищій школі бізнесу м. Добрава Гурніча, Польща до дисципліни «Державна політика розвитку підприємництва в Україні» було внесено методи навчання пізнавальної діяльності, а саме: евристичний та дослідницький метод.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Зазначена інформація прозора і відкрито відображена у ОНП, робочих навчальних програмах, навчально-методичних виданнях, методичних рекомендаціях до певних видів робіт освітнього компоненту (на кафедрі, в науковій бібліотеці) та системі електронного навчального середовища MOODLE <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>, доступ до якого отримує кожен здобувач на початку навчання у вигляді персонального логіна і пароля. Зміст робочих програм освітніх компонентів доводиться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру на першому лекційному/семінарському занятті, що дає можливість заздалегідь ознайомитися з очікуваними результатами навчання та критеріями оцінювання, з видами та формами навчання, методами робіт і контрольних заходів, рекомендованою літературою тощо. Підсумкові форми контролю знаходять відображення в графіку освітнього процесу, розкладі атестаційних сесій, під час консультацій із відповідної дисципліни. Відмічена інформація завчасно доводиться до відома студентів в друкованому та електронному вигляді.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП відбувається, передусім, за рахунок того, що окрім освітньої, вона містить також наукову складову. До неї входять такі компоненти: проведення наукових досліджень та апробація їх результатів, атестація (щорічна) підготовка та захист дисертаційного дослідження. Здобувачі залучені до реалізації наукових тем кафедр та проводять дослідження на міжкафедральній основі, зокрема, «Інноваційно-інвестиційні засади стійкого розвитку базових галузей національного господарства в умовах євроінтеграції» (№0119U101945). В межах цих тем здобувачі проводять власні індивідуальні дослідження. Для оптимізації наукової діяльності в УжНУ діє Наукове товариство студентів <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9199> та Рада молодих вчених <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5620> основним завданням яких є консультативна підтримка в питаннях науково-дослідної діяльності аспірантів та молодих вчених; сприяння налагодженню професійних контактів з іншими вітчизняними і закордонними навчальними закладами та науковими установами; поширення наукової інформації; залучення молодих учених до участі у конкурсах наукових робіт, формування колективів молодих вчених; окреслення ролі представницького органу та розвитку наукової роботи й академічної кар'єри. Результати навчання за ОНП здобувачі мають можливість представляти у Науковому віснику УжНУ, Серія Економіка <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/> затвердженому МОН України, як фаховий. Результати власних наукових напрацювань з метою їх апробації презентуються на щорічній міжнародній науково-практичній конференції, яка проводиться факультетом, щорічній конференції аспірантів, участі у Економічному форумі, що представляє практичну реалізацію функціонування трикутника знань: влада, бізнес, освіта. Слава С.С., Пугінська В.В., Чиняк В. В. Кореляційно-регресійне обґрунтування вибіркових параметрів розвитку підприємства та його основних активів// Науковий вісник Ужгородського університету. Серія "Економіка". №1(53). 2019; Готра В.В., Черничко І.І. Проблеми та напрями розвитку транскордонного співробітництва в сучасних умовах євроінтеграції // Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія: Економіка. 2019. Вип.1 (53). С. 59-64; Готра В.В., Щукін С.І. Сутність та напрями реформування державної інноваційної політики в умовах євроінтеграції // Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія: Економіка. 2019. Вип.2 (54). С. 29-41. Варшава О., Щербак В. Методи підвищення ефективності державної політики в сфері інноваційного розвитку підприємництва в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів/Матеріали міжнародної

науково-практичної конференції Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом/Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (17-18 квітня 2019 р.). Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2019. С.32-36.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Оновлення змісту освітніх компонентів регламентується Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Державного вищого навчального закладу "Ужгородський національний університет" <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667> та відображає результати наукових досліджень викладачів кафедри і групи забезпечення, представлених на науково-практичних конференціях, методичних семінарах; обміну позитивним досвідом за підсумками проходження підвищення кваліфікації (стажування) НПП у вітчизняних ЗВО; запозичення європейського освітнього досвіду після проходження міжнародного стажування викладачів. Зокрема, за програмою International scientific professional development course for the European educational project "The innovative methods and technologies of teaching: The newest in the European educational practice" у Вищій школі бізнесу м. Добрава Гурніча, Польща; у Міжнародному інституті інновацій «Наука-Освіта-Розвиток» м.Варшава, Польща; Стажуванні в рамках проекту TEMPUS, Іституті регіональних досліджень НАН України, тощо. Затвердження та перезатвердження робочих програм здійснюється у спосіб і терміни, визначені нормативними документами. Корегування змісту навчальних та робочих програм дисциплін відбувається відповідно до найновіших напрямів сучасної наукової думки та урахувань інтересів здобувачів. Перегляд змісту освітніх компонентів ОНП здійснюється на основі рекомендацій роботодавців щодо відповідності їх контенту потребам та вимогам сучасного ринку праці. З метою забезпечення цілісності навчального матеріалу і професійної направленості змісту навчання та для поперезабезпечення можливого дублювання навчальні програми розглядаються методичною комісією. Наприклад, оновлення змісту відбулося у дисциплінах «Сучасні теорії розвитку економічних систем» до якої було додано теми «Результативність інтеграційних процесів у розвитку прикордонних територій» та «Європейська практика управління розвитком сільських територій» відповідно до нових тенденцій галузі. Дисципліна «Сучасні теорії та системи державного управління» до якої за результатами опитувань студентів долучено теми «Наукові підходи до оптимізації комунікаційних функцій управління» та «Управління брендинговою діяльністю у сфері аграрного господарювання». Дисципліна «Державна політика розвитку підприємництва в Україні» за результатами засідання робочої групи з числа учасників Першого економічного форуму Закарпаття була доповнена темою «Стратегічні пріоритети інноваційної політики розвитку підприємництва в Україні» та розкриває напрями удосконалення системи державного управління та зміщення її акцентів у бік інноваційності, шляхи вдосконалення регуляторної політики інноваційного підприємництва та способи вдосконалення дозвільної системи інноваційного підприємництва і державного нагляду. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/ekonomichnyi-forum-v-uzhnu-napraciono-propozycii-dlia-vlady.htm>

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Питання міжнародної академічної мобільності та інтернаціоналізації діяльності ЗВО регламентуються Положенням про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21269>) та Стратегією інтернаціоналізації ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20139>). На основі підписаних договорів про співпрацю; розробки спільних міжнародних програм; ознайомлення здобувачів з закордонними науково-методичними здобутками; залучення іноземних викладачів в якості гостей лекторів до освітнього процесу, зокрема професора Веріцу Будімір з Політехнічного університету м. Пожега (Хорватія), в рамках програми ERASMUS+ з лекцією на тему: Ph.D studies in Croatia. Incoming student mobility; міжнародному стажуванні та підвищенні кваліфікації; у міжнародних конференціях, колективних монографіях, проектах. З метою інтернаціоналізації, на базі ДВНЗ «УжНУ» утворено Міжнародний консорціум університетів, до якого увійшло 18 зарубіжних ЗВО. Між сторонами-партнерами визначені основні напрями співпраці: спільна проектна діяльність, участь у міжнародних грантових програмах, організація спільних науково-практичних конференцій, розвиток різних форм академічної мобільності тощо. Інформацію щодо можливостей міжнародної академічної мобільності учасники освітнього процесу в УжНУ можуть отримати у Відділі міжнародних зв'язків (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/irelations-dep_irelations). Учасники освітнього процесу в УжНУ мають доступ до міжнародних баз даних Scopus, Web of Science, Google Scholar.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Контрольні заходи оцінювання здобувачів вищої освіти за ОНП «Економіка» регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень студентів ДВНЗ «УжНУ» за кредитно-модульною системою (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/16074>) та Положенням про порядок та методику проведення семестрових (курсових) екзаменів і заліків в УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>). У межах навчальних дисциплін за ОНП «Економіка» використовуються різноманітні форми контролю та методи оцінювання, зокрема: усне опитування, письмовий контроль (самостійна робота, контрольна робота), тестування, виконання індивідуальної роботи, реферативна доповідь, аналітичне есе, презентація, залік та іспит. Основними видами контролю освітнього процесу є поточний та семестровий. Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100-бальною рейтинговою шкалою, за національною системою і за

європейською кредитно-трансферною системою (ECTS). Поточний контроль здійснюється викладачами на аудиторних заняттях усіх видів та при перевірці письмових робіт. Семестровий контроль відбувається у формі заліків та екзаменів.

Відповідність програмних результатів навчання освітніх компонентів та методів оцінювання наведено у Таблиці 3. Наприклад, використання інформаційного есе і аналітичного реферату у межах навчальної дисципліни «Презентація наукових досліджень та управління науковими проектами» дає можливість здобувачам вести пошук, опрацювати, аналізувати та синтезувати отриману інформацію, тим самим досягати програмних результатів навчання.

У процесі оцінювання індивідуальної роботи здобувачів враховується самостійність, креативність, доступність отриманих даних і результатів, використання першоджерел, логічність викладу.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Забезпечення чіткості, прозорості та зрозумілості форм контрольних заходів реалізується шляхом доведення викладачем інформації до здобувачів вищої освіти на першому занятті та упродовж семестру, відведеного на вивчення дисципліни, що відображено у робочих програмах. На початку семестру здобувач вищої освіти ознайомлюється з переліком питань, що виносяться на поточний, модульний та підсумковий контроль та надає інформацію щодо критеріїв оцінювання з дисципліни, чітко зазначає в яких джерелах здобувачі можуть знайти відповіді на контрольні питання (доступна навчальна література яка є в бібліотеці, на кафедрі, в електронній бібліотеці, матеріали конференцій, лекцій та практичних). Форми контрольних заходів з навчальних дисциплін затверджуються освітньо-науковою програмою, навчальним планом та робочою програмою за кожною спеціальністю та дисципліною. Обов'язковим є ознайомлення здобувачів вищої освіти з кількістю балів, набраних ними до початку екзаменаційної сесії, а також поточними балами – протягом семестру. Критерії оцінювання знань з дисципліни визначені у Положенні про оцінювання навчальних досягнень студентів ДВНЗ «УжНУ» за кредитно-модульною системою <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/16074>, Положенні про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в УжНУ. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Терміни, форми контрольних заходів та критерії оцінювання до здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії доводяться викладачем до здобувачів на початку навчального семестру, на першому занятті усно та/або через сайт ДВНЗ «УжНУ».

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Стандарт вищої освіти за третім рівнем вищої освіти даної галузі відсутній. Відповідно до ст. 30 Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016р. №261 «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Стан готовності дисертації здобувача до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників). Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи. До захисту допускаються здобувачі, які виконали власні дослідження самостійно, що підтверджує висновок перевірки роботи на плагіат. Державній атестації передують щорічна (проміжна) атестація здобувача за результатами виконання індивідуального плану у вигляді звітування на кафедрі чи міжкафедральному засіданні. Документами, що підтверджують проміжну атестацію є річний звіт, друкований варіант розділів дисертації, довідка про складання іспитів.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедури проведення контрольних заходів регулюються згідно з Положенням про порядок і методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>, «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>, розміщених на сайті університету .

Крім того, для окремих компонентів освітньо-наукової програми проведення контрольних заходів регулюється робочими програмами. Зокрема, вони містять таку інформацію:

- контроль знань і розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти;
- обов'язкові умови допуску до заліку чи іспиту;
- оцінювання за формами контролю;
- шкалу відповідності балів.

Робочі навчальні програми навчальних дисциплін зберігаються на кафедрах і розміщені у відкритому доступі на сайті університету. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/25113>

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних

процедур на ОП

Неупередженість та об'єктивність оцінювання екзаменаторами досягнень здобувачів вищої освіти є одним з принципів забезпечення якості освітнього процесу на освітній програмі і забезпечується Положенням про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті; Положення про моніторинг якості освітнього процесу в ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Порядку оскарження результатів (апеляції) оцінювання в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22967>, Етичному кодексі <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22896>

При проведенні іспиту викладач повинен мати: затверджений завідувачем кафедри комплект екзаменаційних білетів (із зазначенням номера протоколу та дати засідання кафедри); затверджений завідувачем кафедри загальний перелік матеріалів, користування якими дозволяється студенту під час іспиту; затвержені критерії оцінювання рівня підготовки студентів; відомість обліку успішності, підписану деканом факультету. Під час оцінювальних процедур повинні переважати методи, які дозволяють максимально уникати суб'єктивного впливу викладача на об'єктивність оцінки (комп'ютерне тестування, письмові контрольні роботи тощо).

У разі виникнення конфліктних ситуацій здобувач вищої освіти має можливість звернутися до декана факультету з апеляційною заявою з зазначенням причини. Таких прецедентів на даній ОП не було. Конфліктні ситуації регулюються Положенням <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964>.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Згідно пункту 17 Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульне контрольне оцінювання з поважної причини, може пройти його у визначений деканатом індивідуальний термін.

Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на екзамен (залік) у визначений час, то у відомості викладач записує його підсумкову модульну оцінку (при умові, що вона ≥ 60 балів) або «не з'явився», якщо ця оцінка < 60 балів.

У інших випадках здобувач вищої освіти повинен з'явитися на перескладання екзамену (заліку). Здобувач вищої освіти, який одержав під час підсумкового (семестрового) контролю незадовільну оцінку допускається до ліквідації академзаборгованості до початку наступного семестру. Повторне складання екзамену допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється деканом факультету за погодженням з завідувачем відповідної кафедри. Рішення комісії є остаточним.

Повторне проходження контрольних заходів проводиться згідно з графіком, за додатковим розкладом деканату.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження результатів оцінювання відбувається на основі Положення <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22967>.

Здобувач має право оскаржувати результати оцінювання успішності шляхом подання відповідного звернення у письмовій формі, у день оголошення результатів до декана, з зазначенням причини звернення. Декан, в свою чергу, повідомляє дату і місце засідання апеляційної комісії. До складу комісії входять також заступник декана з навчальної роботи, завідувач кафедрою, провідні викладачі кафедри та викладач що забезпечує викладання дисципліни. Також до складу комісії можуть бути включені представники студентського самоврядування. Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання, у присутності здобувача. За результатами розгляду комісія повідомляє рішення в усній чи письмовій формі на вимогу.

Апеляційна комісія працює на засадах відкритості, демократичності, створення найсприятливіших умов для розвитку та реального забезпечення прозорості, об'єктивності та відкритості відповідно до законодавства України. Порядок подання і розгляду апеляції оприлюднюється та доводиться до відома здобувачів вищої освіти і викладачів до початку підсумкового (семестрового) контролю та інших заходів.

Випадки оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів на освітній програмі відсутні.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Забезпечення дотримання політики, стандартів і процедури академічної доброчесності працівниками Університету та здобувачами вищої освіти, у тому числі забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату регламентується «Положенням про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університеті» від 23.02 2017р. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223> Зокрема, в цьому документі зазначається: п.1.4 «Науково-педагогічні, наукові працівники, здобувані вищої освіти та інші співробітники «УжНУ» зобов'язані дотримуватися загальнонавчаних норм етики, моралі, поважати гідність осіб, які працюють та навчаються в «УжНУ», підтримувати систему демократичних відносин між представниками університетської спільноти, сприяти підвищенню морально-психологічного клімату в колективі, спрямовувати свої дії на зміцнення авторитету «УжНУ»; Та положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667> що передбачає дотримання академічної доброчесності в «УжНУ» пов'язане із дотриманням науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти наступних принципів: верховенства права, законності, соціальної справедливості; науковості, відкритості й

прозорості, відповідальності та ін.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

На економічному факультеті ДВНЗ «УжНУ» питання дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками, посадовими особами та студентами систематично піднімаються на Вченій раді факультету та на засіданнях кафедри. Аспіранти ознайомлюються з відповідним положенням УжНУ і підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності. Дисертаційні роботи проходять обов'язкову перевірку на плагіат на основі IT-інструментів Unicheck та Strike plagiarism <https://unicheck.com/uk-ua> та <https://strikeplagiarism.com/en/> для виявлення збігів/ідентичності, схожості. Звіт подібності є одним з документів на підставі якого кафедра готує висновок про допуск роботи до захисту. За рішенням кафедри оригінальність роботи повинна бути не менша 85%. Загалом, було проведено цілий комплекс заходів, зокрема: лекція-дискусія на тему «Академічна доброчесність – крок за кроком до нової академічної культури», організованого Проектом Сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) за підтримки Посольства Сполучених Штатів <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/announce/897.htm>, Проведено дводенний тренінг «Розробка програм та новітні методики викладання» для викладачів та аспірантів очільницею Докторської школи ім.Родина Юхименків НаУКМА. <https://mediacenter.uzhnu.edu.ua/news/uzhniivtsiv-navchaly-akademichnij-dobrochesnosti/2018-10-25-26796> Проведено методичний семінар для здобувачів вищої освіти третього рівня спеціальності 051 Економіка на тему «Механізми запобігання академічному плагіату».

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

На факультеті проводиться роз'яснювальна робота щодо вимог Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ», наслідків її порушення. Запровадження у змісті навчальних дисциплін ОП питання доброчесного використання інформації при роботі з першоджерелами та іншими інформаційними ресурсами, об'єктами інтелектуальної власності, дотримання вимог щодо оформлення цитувань. Відповідно до Положення про академічну доброчесність ДВНЗ «УжНУ» використовуються профілактичні заходи для запобігання недотримання норм та правил академічної доброчесності: ознайомлення з Положенням; інформування здобувачів вищої освіти про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, надається інформація щодо правильності написання наукових, навчальних робіт та оформлення цитувань. В ДВНЗ «УжНУ» створена Комісія з питань академічної доброчесності та етики, з метою забезпечення моніторингу дотримання морально-етичних і правових норм. ДВНЗ «УжНУ» проводить політику популяризації академічної доброчесності через інформування, проведення семінарів із здобувачами з питань наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, тощо. Зокрема: Круглий стіл «Чесність починається з тебе» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/uzhnu-doluchyvsvia-do-proektu-akademichnoi-dobrochesnosti.htm>, Круглий стіл «Чому списувати НЕ круто і як академічна доброчесність змінить країну» <https://mediacenter.uzhnu.edu.ua/news/chomu-spysuvaty-ne-kruto-i-yak-akademdobrochesnist-zmynyt-krayinu-govoryly-v-uzhnu/2019-10-23-36990>

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

На порушення академічної доброчесності ДВНЗ «УжНУ» реагує відповідно до «Положенням про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Порушення загальноприйнятих норм поведінки, ігнорування норм етики, моралі та громадської свідомості, етичних норм академічної та наукової діяльності може розглядатися комісією з питань академічної доброчесності, як вчинення аморального проступку, що за своїм характером несумісний із продовженням роботи чи навчання в «УжНУ». Згідно до Положення про академічну доброчесність «ДВНЗ УжНУ», здобувачі вищої освіти можуть бути притягнуті до відповідальності згідно законодавства. За звітний період порушень вимог, зазначених в Положенні про академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти відповідної ОП, не було.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Процедура відбору та призначення на посаду науково-педагогічних працівників здійснюється згідно з Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) в ДВНЗ "УжНУ". <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10570> При відборі науково-педагогічних працівників на зайняття вакантних посад, перевіряються їх відповідність займаній посаді за встановленими критеріями: профільна освіта, стаж педагогічної діяльності, кількість наукових і методичних публікацій ін. Важливим критерієм є чинне підвищення кваліфікації чи стажування. Звертається увага на оновлення та розширення знань, формування нових професійних компетентностей у педагогічній, науково-дослідній, організаційно-управлінській діяльності; засвоєння інноваційних технологій, форм, методів та засобів навчання; вивчення педагогічного досвіду, методів управління, ознайомлення з досягненнями науки і техніки та перспектив їх розвитку; розроблення конкретних пропозицій щодо удосконалення освітнього процесу, впровадження у практику навчання кращих досягнень науки і техніки; застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання, що передбачає його диференціацію, індивідуалізацію, запровадження дистанційних,

інформаційно-комунікативних технологій навчання. Обговорюються моральні якості претендента. Процедури конкурсного добору ЗВО є таємними і дозволяють забезпечити об'єктивну оцінку їх професіоналізму.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу через практики студентів, проведення спільних конференцій та семінарів, організації круглих столів, ярмарок кар'єри, професіографічних екскурсій, презентацій вакантних місць роботодавцями, виїзних акцій з використанням мобільних засобів служби зайнятості для сприяння роботодавцям у підборі працівників з числа студентів та випускників навчального закладу. Випускова кафедра проводить постійний моніторинг тенденції локального ринку праці, вимог роботодавців до працівників, можливості професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, зокрема на сайті Центру кар'єри (ДВНЗ «УжНУ») за технічної підтримки сайту Закарпатського обласного центру зайнятості. Кафедра економіки і підприємництва залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу в рамках співпраці відповідно до заключних договорів та запрошення гостей лекторів: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/na-publichnomu-zahisti-pobuvali-j-robotodavtsi-.htm>, <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/pershij-ekonomichnij-forum-pro-vzayemodiyu-biznesu-vlad.htm>, https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-employment/employers, <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/na-yarmarku-vakansiy-pracedavci-znaiomyly-studentiv-uzhnu-zi-prop.htm>

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Необхідною умовою успішної реалізації ОП є залучення до освітнього процесу і зокрема до аудиторних занять роботодавців та професіоналів-практиків. Так, до читання лекційних занять з актуальних напрямів економіки було залучено гостей лекторів: Квашу С.М.-д.е.н., проф., НУБІП України, академіка НААН України з лекцією «Аграрна політика України в нових умовах фінансово-економічних викликів». Директора Закарпатського регіонального центру соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України к.е.н., доц. Сембера С.В; Д.е.н., професора Київського національного університету технологій та дизайну Ганущак-Ефіменко Л.М. з лекцією: «Аналіз, засоби та інструменти реалізації інноваційних проектів». Ковальську Л. Л. – д.е.н., проф. Луцького національного технічного університету; Слюсаренко В. Є. – к.е.н., аудитора компанії «Маєстро консалтинг», фінансового аналітика; Професора Веріцу Будімір з Політехнічного університету м. Пожега (Хорватія), в рамках реалізації програми академічної мобільності ERASMUS+ з лекцією: Ph.D studies in Croatia. Incoming student mobility.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

ДВНЗ «УжНУ» має належну систему професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Науково-педагогічні працівники кафедри систематично підвищують свою професійну кваліфікацію в провідних ЗВО як України, так і за кордоном. В тому числі в рамках програм TEMPUS та ERAZMUS+. Готра В.В. д.е.н., проф. Вища школа бізнесу м. Доброва Гурніча, Польща.(180 г.)“The innovative methods and technologies of teaching: The newest in the European educational practice.”;Газуда Л.М. д.е.н., проф.Міжнародний інститут інновацій «Наука-Освіта-Розвиток» (Варшава, Польща), навчальний курс «Економіка і управління», (150 г). Назва роботи: «Європейський досвід формування механізмів регулювання розвитку регіональних економічних, екологічних і соціальних систем». Слава С.С. Технічний Університет Жиліни Словачина. Стажування в рамках проекту 43853-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS-SMHE5 «Підтримка трикутника знань у Білорусі, Україні і Молдові».

Крім того у ЗВО проходять заходи

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/vikladachi-ekonomichnogo-fakultetu-rozshiryuyut-mizhnar-spivprats.htm>

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/pershij-ekonomichnij-forum-zakarpattya-proveli-v-uzhnu.htm>

Відповідно до положення про підвищення кваліфікації та стажування в ДВНЗ «УжНУ»

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950>, заходи щодо підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників проводяться не рідше одного разу на п'ять років.

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

У ДВНЗ «УжНУ» діє система заходів стимулювання розвитку викладацької майстерності. ЗВО створює загально-університетські рейтинги науково-педагогічних працівників. Оцінка результативності роботи НПП університету здійснюється згідно з Положенням про рейтинги науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20421>. Запровадження в ДВНЗ «УжНУ» системи визначення рейтингу спрямовано на підвищення професійного розвитку, викладацької майстерності, мотивації до продуктивної праці, створення умов змагальності та здорової конкуренції в колективі. Стимулювання викладачів здійснюється також у вигляді преміювання, встановлення надбавок, тощо. Викладачі беруть участь у семінарах та конференціях які проводяться ЗВО, публікуються у наукових вісниках Університету та преміюються за наукові статті, які розміщені в базах даних Scopus та Web of Science. Розпорядження про преміювання авторських колективів <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/17154>, <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/23024>.

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Освітня діяльність з підготовки здобувачів ОНП «Економіка» третього рівня забезпечується матеріально-технічною базою ДВНЗ «УжНУ», яка відповідає ліцензійним вимогам та вимогам провадження освітньої діяльності. Для підготовки здобувачів вищої освіти застосовуються сучасні інформаційно-комунікаційні технології, завдяки яким аспіранти мають можливість підвищувати свій професійний рівень, займатися науковими дослідженнями. Здобувачі ОНП «Економіка» мають вільний доступ до фондів та електронних каталогів наукової бібліотеки ДВНЗ «УжНУ», а також до електронного репозитарію ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jsrui/> де містяться навчально-методичні матеріали з дисциплін навчального плану. Крім того здобувачам надано віддалений доступ до користування базами наукометричних видань та електронних бібліотек, зокрема Scopus, Web of Science, Wiley online library. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантує досягнення визначених ОНП цілей та програмних результатів. Крім того здобувачі мають вільний доступ до сайту електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>. Завдяки європейському гранту на факультеті було облаштовано інноваційну лабораторію - «Tempus inno lab». Розроблене навчально-методичне забезпечення ОНП відповідає вимогам студентоцентрованого, компетентісного підходу до результатів навчання. Усі освітні компоненти забезпечені робочими програмами, навчальними посібниками, підручниками та періодичними виданнями.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Питання безпечності життя та здоров'я здобувачів вищої освіти відображені у Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ «УжНУ» на 2015-2025 рр., (www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8662) та інших нормативних документах: Правила внутрішнього розпорядку ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/453>), Правила внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10134>), Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22035>) та ін.

З метою підтримки фізичного, психічного та соціального здоров'я учасників освітньо-наукового процесу в ДВНЗ «УжНУ» функціонують різноманітні структурні підрозділи, зокрема: Спортивно-оздоровчий комплекс; Соціально-психологічна служба; Центр гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування; Медіацентр; Студентський центр дозвілля «Ювентус»; Волонтеріат УжНУ, Студентське містечко та ін. З метою виявлення і врахування потреб та інтересів здобувачів вищої освіти в УжНУ проводяться різноманітні заходи: опитування учасників освітньо-наукового процесу щодо їхніх потреб; заходи із взаємодії та налагодження комунікації учасників освітньо-наукового процесу, забезпечення доступу до електронних інформаційних ресурсів університету тощо.

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Санітарно-технічний стан споруд та приміщень повністю задовольняє існуючим санітарним нормам і правилам, відповідає нормам протипожежної та виробничої безпеки. Це підтверджено перевітками уповноважених органів і засвідчено відповідними документами, які додаються до ліцензійної справи. У структурі ЗВО є відділ охорони праці, який організує і контролює безпечність освітнього середовища, а усі науково-педагогічні працівники і здобувачі проходять інструктаж з охорони праці. В УжНУ функціонує студентська поліклініка, яка розташована за місцем проживання студентів в гуртожитках № 2 і 4. Для забезпечення доступності та безперешкодного доступу до приміщень осіб з інвалідністю було встановлено пандуси, а також обладнані кнопки виклику (відповідно до вимог ДБН В.2.2-17:2006). Наказом №424/01-04 від 31.5.2018 року затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення в ДВНЗ «УжНУ». Структурний підрозділ Відділ соціально-психологічної служби, забезпечує систематичне психологічне та педагогічне вивчення навчально-виховного процесу, психофізіологічного розвитку студентської молоді, мотивів поведінки і діяльності здобувачів з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, статевих та інших індивідуальних особливостей. Важливою складовою є Студентська рада та Центр гуманітарно-виховної роботи. Соціальну підтримку здобувачів третього рівня ОНП «Економіка» забезпечує Первинна профспілкова організація студентів ДВНЗ «УжНУ».

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Комунікація зі здобувачами, які навчаються за ОНП, відбувається безпосередньо через гаранта, деканат, профспілковий комітет, органи студентського самоврядування (Студентську раду): <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/7589> та дедалі частіше через спеціально створені групи на основі мобільного додатку Viber. Освітню підтримку здобувачі вищої освіти за ОНП отримують, спілкуючись безпосередньо з гарантом та викладачами. На кафедрі економіки та підприємництва складено графік консультацій з навчальних дисциплін, що сприяє розв'язанню проблем академічної заборгованості здобувачів вищої освіти, підвищенню рівня їх успішності. Функціонує вебсайт факультету та кафедри, де розміщена актуальна інформація для здобувачів вищої освіти. Консультативна підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється науково-педагогічними працівниками, через органи студентського самоврядування, профспілковий комітет. Соціальна підтримка здобувачів вищої освіти реалізується через надання соціальних стипендій, що регулюється «Правилами призначення і виплати стипендій у УжНУ»

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/14491>. В ЗВО працює відділ соціально-психологічної служби, який є структурним підрозділом ДВНЗ «УжНУ» https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/deps-centre_psy. Відділ забезпечує систематичне психологічне та педагогічне вивчення навчально-виховного процесу, психо-фізіологічного розвитку студентської молоді, мотивів поведінки і діяльності студентів з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, статевих та інших індивідуальних особливостей. Сприяє створенню умов для саморозвитку та самовиховання студентів, виконанню освітніх та виховних завдань. Створювати умови для більш повної самореалізації здобувачів у науковій, професійній, освітній, культурній діяльності, створювати умови для спілкування випускників, студентів і викладачів університету, забезпечивши інформаційний обмін, допомагають відділи, центри ДВНЗ «УжНУ», такі як: «Центр Кар'єри», спеціальний навчально-реабілітаційний відділ супроводу студентів з особливими освітніми потребами, Студентське наукове товариство, Первинна профспілкова організація студентів ДВНЗ «УжНУ», громадська організація «Асоціація студентів випускників економічного факультету ДВНЗ «УжНУ». Результати опитувань підтверджують задоволеність здобувачів такою підтримкою. Зокрема, останні опитування засвідчили що, здобувачі оцінили на 10 балів ставлення деканату, кафедр і бібліотеки (66,7%) та на 9 балів (33,3%). Вільний доступ до електронних інформаційних ресурсів університету: 10 балів – 86,7% та 8 балів – 13,3%.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

В ЗВО створено умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, зокрема умови доступності до навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідно до вимог п.2.3. Статуту ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>. У Правилах прийому на навчання до УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/4567>) регламентовано спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти, під які підпадають і особи з особливими освітніми потребами (розділ VIII). Зокрема, вступні випробування у формі співбесіди та в разі позитивного висновку про проходження співбесіди рекомендуються до зарахування: особи з інвалідністю внаслідок війни відповідно до пунктів 10-14 статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Наказом по університету №424/01-04 від 31.05.2018 року затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення в ДВНЗ «УжНУ», а також визначено відповідальних осіб за виконання даного порядку супроводу. На даній ОП осіб з особливими потребами немає.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти у ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964>. Університет проводить чітку та зрозумілу політику і застосовує процедури вирішення конфліктних ситуацій, протидії та запобігання корупції, недопущення насильства. Освітня діяльність університету базується на принципах дотримання демократичних цінностей свободи, справедливості, рівності прав і можливостей, інклюзивності, толерантності, відсутності дискримінації та утисків, відкритості та прозорості. З метою запобігання гендерної дискримінації працює Центр гендерної освіти при ДВНЗ «УжНУ» з метою надання інформаційної, освітньої та науково-практичної допомоги викладачам і студентам та іншим навчально-виховним й освітнім закладам щодо впровадження гендерних підходів в освіті, шляхом посилення гендерного компоненту у змісті соціально-гуманітарних дисциплін; проведення виховних заходів; організації науково-дослідної роботи для забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; ліквідації всіх форм дискримінації; запобігання насильству у всіх сферах життя суспільства. Задля попередження конфліктних ситуацій в університеті здійснюють такі заходи: планування соціального розвитку колективу; розробка чітких посадових інструкцій; справедлива винагорода за працю; дотримання принципів соціальної справедливості; формування високої психолого-педагогічної культури; усунення соціально-психологічних причин конфліктних ситуацій; нейтралізація особистісних причин виникнення конфліктних ситуацій тощо. Задля врегулювання конфліктних ситуацій пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією чи корупцією створена Комісія з врегулювання конфліктних ситуацій, як постійно діючий орган, до якого входять перший проректор, проректори з науково-педагогічної, наукової та адміністративно-господарської роботи, начальник відділу кадрів, голова первинної профспілкової організації викладачів, начальник юридичного відділу, декани факультетів та представники органу студентського самоврядування. На університетському рівні, з метою запобігання і протидії корупції в ДВНЗ «УжНУ», спрощення системи комунікації між абітурієнтами, студентами та ректоратом УжНУ створено електронну скриньку довіри - stop.korupcii.uzhnu@gmail.com. Доступ до наданої інформації про факти корупції під час вступної кампанії університету матимуть лише ректор і проректори УжНУ. Гарантується конфіденційність звернень і нерозголошення прізвищ осіб, які надають інформацію. Серед заходів, які були впроваджені належна увага акцентована на активізацію протидії корупції самих абітурієнтів та батьків через доведення до їх відома прав та механізмів, за допомогою яких вони можуть протидіяти корупції. Під час реалізації ОП «Економіка» за третім рівнем конфліктних ситуацій серед аспірантів та науково-педагогічних працівників, які потребували б зовнішнього врегулювання, не виникало.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та

періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються Положенням про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22968> та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Державного вищого навчального закладу "Ужгородський національний університет" <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667>

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Згідно статті 4.12-4.15, яка описана в Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Державного вищого навчального закладу "Ужгородський національний університет" освітні програми діють на термін, що не перевищує періоду їх акредитації, але не менше ніж встановлений нормативний термін навчання за певним освітнім або освітньо-науковим рівнем, після чого можуть переглядатися з урахуванням змін у законодавстві, останніх досягнень у певній галузі знань, потреб суспільства, ринку праці та пропозицій здобувачів вищої освіти. Моніторинг здійснюється, як правило, проектною групою та групою забезпечення. До здійснення моніторингу можуть долучатися експерти: науково-педагогічні працівники, професіонали-практики, здобувачі вищої освіти. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, виробляються як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, здобувачами, роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку відповідної галузі та потреб ринку праці. Освітні програми в обов'язковому порядку оприлюднюються на офіційному веб-сайті Університету. Поточний моніторинг і періодичний перегляд ОП за спеціальністю 051 Економіка реалізовано на основі заходів: - щорічний моніторинг окремих освітніх та наукових компонентів та освітньої програми в цілому (оновлення дисциплін «Сучасні теорії розвитку економічних систем»; «Сучасні теорії та системи державного управління»; «Державна політика розвитку підприємництва в Україні» тощо; - періодичний перегляд ОП з метою оптимізації навчального процесу на виконання дисертаційного дослідження та на основі опитування здобувачів (Протокол Вченої ради університету № 7 від 25.06.2019р. відбулася зміна кредитів за ОП з 60 до 35).

Відбувається регулярне інформування усіх зацікавлених сторін щодо змін програми, здійснених на основі результатів перегляду. Процедури поточного моніторингу та періодичного перегляду ОП регламентує Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм в Державному вищому навчальному закладі «УжНУ», <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22968>, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Державного вищого навчального закладу "УжНУ" <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667>. ОП розробляється проектною групою на чолі з керівником, узгоджується з групою забезпечення, зі стейкхолдерами, розглядається та затверджується Вченою радою економічного факультету. Інформація збирається на основі анкетування, опитування, при особистому спілкуванні в межах круглого столу, моніторингу досягнутих результатів навчання, конференціях тощо.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Для забезпечення якості ОП та процедури її періодичного перегляду залучаються здобувачі спеціальності 051 Економіка. Відбувається це шляхом їх участі у засіданнях кафедри, науково-методичних семінарах (зокрема, щороку до вибору навчальних дисциплін, обговорення результатів закордонного стажування, змін до робочих програм, засіданнях Вченої ради факультету. На факультеті проводиться моніторинг (опитування) якості ОП, навчального плану, рівня задоволеності здобувачів. Дані пропозиції беруться до уваги під час перегляду ОП. Так, представники аспірантів приймали участь у засіданнях кафедри при обговоренні та ухваленні пропозицій щодо вибору навчальних дисциплін, зокрема Теличко Т.В., Ігнатко М.І., Маргітич В.В., Лийзьо Н. В, Белей Н.П., Молнар Н.О., Микулянець В.І. До дисципліни «Сучасні теорії та системи державного управління» за результатами опитувань здобувачів було долучено теми «Наукові підходи до оптимізації комунікаційних функцій управління» та «Управління брендинговою діяльністю у сфері аграрного господарювання». Дисципліна «Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону» до якої було внесено тему «Міжнародний досвід у сфері охорони навколишнього природного середовища». У 2019 році до освітньо-наукової програми було внесено зміни, на основі побажань здобувачів, що викликані необхідністю оптимізації навчального процесу через скорочення кількості аудиторних годин та виокремлення більшої кількості часу на виконання власного дисертаційного дослідження (з 60 до 35 кредитів), протокол Вченої ради №7.

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Здобувачі третього рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка беруть участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП через представників в органах студентського самоврядування, Вченої ради факультету та Вченої ради університету. Згідно з Положенням про студентське самоврядування ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/7589>, та Статуту ДВНЗ«УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>, органи студентського самоврядування мають право: брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи; брати участь у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти; захищати права та інтереси студентів, які навчаються в Університеті; делегувати представників до робочих, консультативно-дорадчих органів; приймати акти, що регламентують їх організацію та діяльність;

вносити пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм. А голова профкому студентів (Тимко В.) і голова студради профкому (Марушкей Є.) входять до Вченої ради економічного факультету. Економічний факультет представлений у складі Вченої ради університету: здобувач третього року навчання ОНП 051 «Економіка» Варшава О. та студент Марушкей Є.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

Для процесу періодичного перегляду ОНП членами групи забезпечення та НПП регулярно проводиться оцінка підготовки фахівців і затребуваних компетентностей (результатів навчання) за консультаціями з роботодавцями, а також затребуваних результатів навчання з точки зору фахівців в галузі економіки. Процедурою такої оцінки є опитування роботодавців, фахівців - економістів та студентів-випускників (анкетування, особисте спілкування, врахування резолюцій засідань Економічного Форуму з представниками влади та роботодавцями краю, тощо). <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/ekonomichniy-forum-v-uzhnu-napraciovano-propozycji-dlia-vlady.htm>

За результатами анкетування та перелічених заходів вносилися зміни до оновлення змісту освітніх компонентів з метою їх професійно-практичного спрямування та формування соціально-адаптаційних навичок, зокрема дисципліна «Державна політика розвитку підприємництва в Україні» на предмет внесення тем щодо стратегічних інноваційних пріоритетів політики розвитку підприємництва, «Управління людським розвитком» до включення тематики стосовно сучасних аспектів формування трудового потенціалу та проблем міграції. Підсумками зазначених заходів є формування перспективних напрямів досліджень здобувачів щодо актуальних та нагальних проблем держави і краю. Триває розробка механізму системного залучення студентів та аспірантів до спільних програм та соціальних проектів з підприємцями та місцевою владою задля вирішення найактуальніших проблем краю.

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

На кафедрі економіки і підприємництва ДВНЗ «УжНУ» збирається та узагальнюється інформація щодо працевлаштування випускників ОНП «Економіка». Робоча група ОНП один раз на рік моніторить інформацію щодо можливостей і пропозицій працевлаштування випускників. З метою відслідковування їх працевлаштування, підтримки контактів та залучення до процедур перегляду та вдосконалення ОНП розроблена відповідна анкета оцінювання для випускників ОНП. <https://uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24952>

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

У ході моніторингу, яке здійснювалось з ініціативи гаранта, на основі анкетування аспірантів і роботодавців, та у рамках процедур внутрішнього забезпечення якості ОНП, за час її реалізації, виявлено початкові недоліки, які були враховані та усунені в освітній діяльності при підготовці здобувачів третього рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка, а саме: - вдосконалено робочі навчальні програми з дисциплін навчального плану; - вдосконалено методи викладання дисциплін; - усунуто відсутність відкритого доступу до міжнародних наукометричних баз даних; - оновлено наповнення інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; - забезпечено висвітлення на веб-сайті факультету, університету інформації про реалізацію освітньої програми; - постійно вдосконалюється робота щодо дотримання академічної доброчесності працівниками факультету та здобувачами вищої освіти, вдосконалюється система запобігання та виявлення академічного плагіату. Проведено науково-методичний семінар щодо необхідності та особливостей написання та застосування силабусів в ОНП.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитації інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Акредитація ОНП проводиться вперше.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Процедурні питання, що стосуються складових системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, їх результативності, якості методів навчання і виховання; надання послуг ґрунтуються на Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Державного вищого навчального закладу "Ужгородський національний університет" <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667>. Зазначені питання також обговорюються на засіданнях кафедр чи міжкафедральних семінарах, фаховій комісії, Вченій раді факультету, Вченій раді університету, з обов'язковою участю представників здобувачів вищої освіти. Окрім цього, до внутрішнього забезпечення якості долучені кафедри що здійснюють викладання за даною ОНП, а саме: кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи; кафедра філософії; факультет математики та цифрових технологій; факультет іноземної філології; інші підрозділи університету. Активне залучення учасників академічної спільноти, у тому числі й позауніверситетської та студентської громади до процедур внутрішнього забезпечення якості ОНП сприяє підвищенню якості освітнього процесу шляхом періодичного перегляду ОНП. Механізмами підвищення якості ОНП є проведення анкетування, відкритих занять, виступів на науково-методичних семінарах; стажування викладачів у ЗВО України та закордоном; програмах обміну досвідом, удосконалення майстерності на тренінгах, семінарах, навчання у літніх школах, участь у

громадських організаціях, науково-практичних конференціях, у ЗМІ, публікаціях у фахових виданнях, тощо.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Відповідальність між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти розподіляється на основі Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в ДВНЗ «УжНУ». <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667> та «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>.

Колегіальним органом управління Університету, який визначає систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти є Вчена рада Університету, яка взаємодіє таким чином: декан, деканат, кафедри, Вчена рада факультету: організація та управління матеріально-технічним і інфраструктурним забезпеченням; інформаційне та навчально-методичне забезпечення в частині надання доступу до інформаційних, бібліотечних ресурсів; взаємодія з випускниками; рекомендації щодо складу екзаменаційних комісій; координація забезпечення якості освітньої програми, що реалізується на факультеті; організація проведення самоаналізу освітньої програми. Ректор, проректори, Вчена рада Університету: формування стратегії, політики, процедур та практик для академічного забезпечення якості; розробка політики та принципів оцінювання якості освітніх програм. Координація їх діяльності здійснюється відділом аспірантури, навчальною частиною, відділами планування, контролю та організації освітнього процесу Університету, тощо.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу на факультеті регулюються Статутом ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268> та відповідними положеннями: «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>; Правила внутрішнього розпорядку ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/453>; Доступність цих нормативних документів для учасників освітнього процесу забезпечується через їх оприлюднення на вебсайті ДВНЗ «УжНУ».

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/139>

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/139>

10. Навчання через дослідження

Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів)

Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів. Метою ОНП «Економіка» є забезпечення підготовки фахівця здатного проводити самостійну науково-дослідну, науково-педагогічну, науково-практичну та організаційну діяльність в галузі економічних досліджень. Тому обов'язкова частина освітньої складової ОНП містить фундаментальні дисципліни, що охоплюють широке коло наукової проблематики: «Теорія та методологія класичної та сучасної філософії», «Інновації в сучасній педагогіці, організації та проведенні навчальних занять», «Презентація наукових результатів та управління науковими проектами», «Сучасні інформаційні технології», «Сучасні теорії розвитку економічних систем». До вибіркової частини входять такі освітні компоненти як «Сучасні теорії та системи державного управління», «Управління людським розвитком», «Державна політика розвитку підприємництва в Україні». Ці дисципліни дозволяють здобувачам ознайомитись із сучасними напрямками економічних досліджень та сформувані загальні та професійно-орієнтовані компетенції майбутніх фахівців, які забезпечують необхідну для науковця сукупність інтегрованих знань, умінь та якостей. Вивчення дисципліни «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі» дозволяє сформувати здатність презентувати та обговорювати одержані результати, вести фаховий науковий діалог та здійснювати апробацію результатів досліджень у виданнях, що індексуються у міжнародних базах даних.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю та/або галуззю

Зміст ОНП забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю, завдяки тому, що дисципліни, а саме: «Інноваційний потенціал», «Зовнішньо-економічна діяльність прикордонного регіону», «Управління людським розвитком», «Людський капітал» сприяють засвоєнню та використанню понятійно-категоріального апарату та методологічного інструментарію сучасної економічної теорії для ідентифікації та ефективного вирішення актуальних економічних проблем, розв'язання протиріч суспільного розвитку. Дисципліни «Сучасні теорії та системи державного управління», «Регіонально-адміністративний менеджмент»; «Державна політика розвитку підприємництва в Україні», «Сучасні концепції підприємницької діяльності» дозволяють сформувати здатність до критичного освоєння наукових досягнень сучасної економічної думки, знання основних концепцій, теорій та практичних проблем економіки, загальних тенденцій і закономірностей функціонування і розвитку господарських систем, особливостей формування державного і регіонального управління, зокрема й у сфері підприємництва; здатність виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між економічними явищами та процесами у сфері економічного розвитку регіонів, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу; вміння відстоювати власну наукову позицію та ефективно трансформувати її з урахуванням конструктивних професійних зауважень і під впливом зміни об'єктивних реалій господарського життя.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Зміст ОНП забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю. Для цього до ОНП була внесена дисципліна «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять», яка дозволяє підготувати випускника ОНП до викладацької діяльності в закладах вищої освіти. Високопрофесійність, особистісні якості викладачів, їх стиль викладання дають можливість аспірантам розширити свій кругозір, розвинути власну пізнавальну активність, перейняти їх педагогічний досвід, талант й допомагають сформувати індивідуальний творчий підхід у сфері викладання, навчатися їх майстерності з метою набуття знань і навиків викладацької практики, підвищення власної кваліфікації.

Продемонструйте дотичність тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) напрямом досліджень наукових керівників

Теми наукових досліджень здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії проходять обов'язкове затвердження на засіданнях відповідних кафедр, затверджуються Вченими радами факультету й університету. Теми наукових досліджень здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії плануються у рамках науково-дослідних робіт відповідної кафедри, зокрема робіт, що фінансуються із державного бюджету України та ініціативних наукових робіт. Планування наукових досліджень аспірантів відбувається у рамках функціонування наукових шкіл факультету, університету, планування дисертаційної тематики здобувачів відбувається у межах комплексної науково-дослідної роботи конкретної кафедри, що передбачає дотичність напрямів досліджень здобувачів і наукових керівників. Наприклад керівник Готра В.В. д.е.н., 08.00.03 економіка та управління національним господарством – «Формування державних пріоритетів інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку АПК України в умовах євроінтеграції» - аспірант Ігнатко (Галас) М.І. – Система інноваційних механізмів управління інноваційним розвитком агропромислового виробництва України; керівник Газуда Л.М. д.е.н., 08.00.03 економіка та управління національним господарством «Управління процесами інтеграції та конвергенції сільських прикордонних територій» - аспірант Герцег В. А.- Інфраструктурне забезпечення розвитку сільських територій на державному та регіональному рівні.

Опишіть з посиланням на конкретні приклади, як ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)

ДВНЗ «УжНУ» забезпечує аспірантів усіма необхідними заходами та ресурсами у межах ОНП «Економіка», для проведення і апробації результатів їх наукових досліджень. Зокрема:

- 1) Інформація про конкурси науково-дослідних робіт (проектів), гранти, конференції, наукові семінари та інші можливості розміщені на сайті ДВНЗ «УжНУ» у розділі «Інфо-центр – Наукова діяльність» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/137>.
- 2) Здобувачі ОНП «Економіка» активно залучаються до організації наукових заходів (конференцій, круглих столів та наукових семінарів) через Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9199> та Раду молодих вчених ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10982>.
- 3) Учасники освітнього процесу в УжНУ мають доступ до міжнародних баз даних Scopus, Web of Science, Google Scholar та міжнародних ідентифікаційних систем: ResearcherID, ORCID, LinkedIn. З цією метою здобувачам ОНП «Економіка» надано можливість отримати корпоративний e-mail з суфіксом uzhnu.edu.ua.
- 4) Можливість розміщення публікацій у фахових виданнях ДВНЗ «УжНУ»: Науковому віснику УжНУ. Серія «Економіка» <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/>, «Геополітика України: історія і сучасність» <http://geopolitics-of-ukraine.uzhnu.edu.ua/> та «Міжнародний науковий вісник» <http://journals.urau.ua/index.php/2218-5348/about>. Учасні у міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом».

Проаналізуйте, як ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, наведіть конкретні проекти та заходи

Ужну забезпечує можливості для долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти. Цим

напрямом в університеті опікується відділ міжнародних зв'язків. https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/irelations-dep_irelations <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22528>. Аспірантам пропонується участь у міжнародних програмах та стажування у ЗВО-партнерах, зокрема, стипендіальна програма «Fullbright Graduate Student Program», «Erasmusintern.org», «Erasmus+», Міжнародна літня програма в університеті Дж. Вашингтона (США), Європейське агентство наукового співробітництва «EUREKA», «Research Councils UK» тощо. Усі пропозиції щодо програм та проектів знаходяться у вільному доступі і розміщені на сайті університету у розділі міжнародна співпраця. https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/irelations-ir_grants/about_grants

На факультеті проводяться науково-практичні конференції міжнародного значення за реєстрами МОН у яких здобувачі можуть брати участь з метою апробації результатів дисертаційного дослідження, зокрема Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом», Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, аудиту, звітності і оподаткування в умовах євроінтеграції».

Опишіть участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Участь у проектах: Підвищення результативності функціонування трикутника знань в регіоні (НАН України, 2017-2018 рр.), провідний виконавець; Регіональний розвиток в Україні: Пріоритетна діяльність з децентралізації/ Дослідження для LSE, Лондонська школа економіки і політичних наук / CoR, ЄС, 2016 р., консультант; Перспективи економічного розвитку громад Закарпаття в умовах децентралізації влади (НАН України, 2015-2016рр.), провідний виконавець; TEMPUS- Підтримка трикутника знань у Білорусі, Україні і Молдові, Темпус, (ЄС, 2013-2016рр.), керівник. Приймають участь у стажуваннях за програмою TEMPUS, Міжнародному інституті інновацій м.Варшава та Вищій школою бізнесу м. Доброва Гурніче (Польща). Публікуються у журналах що входять до наукометричних баз, в тому числі Scopus та Web of Science. С. M.Rădulescu, S. Slava, A.T. Rădulescu, R.Toader and D. Toader, G. Boca. A Pattern of Collaborative Networking for Enhancing Sustainability of Smart Cities / Sustainability 3(2020, 12(3), 1042); Advancing the convergence and integration of rural border areas/ Hotra V., Hazuda, M., Hazuda, L./Economic Annals-XXI (2016), 162(11-12), 18-211. Видано монографії: Features of innovative development of Ukrainian agroindustrial production management// Hotra V.,Ihnatko M.// Кол. монографія Центру європейських ініціатив «Scientific development and achievements» Європейського видавництва «Sciemcee Publishing» м.Лондон, Великобританія. 2018. С.329-338.

Опишіть чинні практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)

Для попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності в «УжНУ» використовується наступний комплекс заходів: інформування про необхідність дотримання правил академічної доброчесності; застосування принципу відкритості, громадського контролю та прозорості шляхом оприлюднення інформації на офіційному веб-сайті; проведення семінарів щодо правильності написання наукових робіт; ознайомлення з Положенням про академічну доброчесність <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>; посилений контроль з боку завідувачів кафедр та керівників наукових робіт; технічна перевірка за допомогою програми Unicheck та Strike plagiarism; експертна оцінка. Підписання здобувачами та керівниками декларації про академічну доброчесність, розробленої НАЗЯВО, проходження он-лайн курсу «Академічна доброчесність в університеті». Загалом, також було проведено цілий комплекс заходів, зокрема: лекція-дискусія <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/anounce/897.htm>. Проведено дводенний тренінг очільницею Докторської школи ім.Родини Юхименків НАУКМА. <https://mediacenter.uzhnu.edu.ua/news/uzhnivtsiv-navchaly-akademichnij-dobrochesnosti/2018-10-25-26796>. Методичний семінар для здобувачів на тему «Механізми запобігання академічному плагіату». <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/uzhnu-doluchyvsia-do-proektu-akademichnoi-dobrochesnosti.htm>, <https://mediacenter.uzhnu.edu.ua/news/chomu-spysuvaty-ne-kruto-i-yak-akademdobrochesnist-zmynyt-krayinu-govoryly-v-uzhnu/2019-10-23-36990>

Продемонструйте, що ЗВО вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Відповідно до Етичного кодексу ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22896>) та Положення про академічну доброчесність в «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>) за недотримання норм та принципів академічної доброчесності науково-педагогічні працівники ДВНЗ «УжНУ» можуть бути притягнені юридичної відповідальності: відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; позбавлення права займати визначені посади. Особи, які вчинили порушення академічної доброчесності не здійснюють наукове керівництво аспірантами ОНП «Економіка». Наукові керівники аспірантів ОНП «Економіка» не є особами, щодо яких рішенням НАЗЯВО встановлено факт порушення академічної доброчесності.

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

На нашу думку сильними сторонами ОП є: - організація освітнього процесу на основі формування актуальних фахових компетентностей шляхом органічного поєднання освітньої, наукової та інноваційної

діяльності з урахуванням максимального наближення практичної підготовки майбутніх фахівців до суспільних запитів та сучасних вимог ринків праці; - залучення до освітнього процесу науково-педагогічних працівників з досвідом практичної роботи у закладах вищої освіти; - якісне змістове наповнення освітніх компонентів ОНП, раціональне використання викладачами інноваційних технологій, форм і методів навчання на основі принципів диференціації та індивідуалізації навчального процесу; впровадження активних та інтерактивних методів навчання, що передбачають творчу партнерську співпрацю із застосуванням особистісно-орієнтованих, проблемних, проектних методів і технологій, залучення студентів до семінарів в діалоговому режимі, участі у дискусіях, диспутах, що сприяє формуванню уміння критично аналізувати й інтерпретувати нову інформацію, розвитку у студентів здатності формувати власну незалежну точку зору, соціально-адаптаційних навичок комунікації, міжособистісної взаємодії, гнучкості, креативності, лідерства, стресостійкості, вміння управляти своїм часом, працювати в команді; - можливість для здобувачів освіти вільного вибору персонального шляху реалізації особистісного потенціалу з урахуванням наукових інтересів, потреб та мотивації; - доступність і відкритість системи інформування студентів щодо методів, форм навчання і контролю, оприлюднення цієї інформації на сайті університету, в робочих програмах, у навчальному віртуальному середовищі. Слабкі сторони: навчання за ОНП здійснюється вперше; певна невизначеність, пов'язана з відсутністю стандарту вищої освіти; розширення змісту ОНП на основі аналізу опитувань стейкхолдерів, в першу чергу здобувачів та випускників; - необхідність максимальної реалізації процедури вибору індивідуальної траєкторії здобувачів, враховуючи їх наукові інтереси; необхідність активізації залучення роботодавців - практиків до викладання за ОНП (он-лайн курси тренінги, тощо); необхідність поглиблення співпраці з іноземними партнерами в межах програм академічної мобільності. З метою врахування потреб та інтересів здобувачів вищої освіти потрібно замінити робочі програми, які на даний момент використовуються у ОНП, на силабуси навчальних дисциплін.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

В рамках реалізації Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ «Ужгородський національний університет» на 2015-2025 роки, ОНП має забезпечити функціонування ефективної системи випереджальної підготовки елітних спеціалістів світового рівня, єдність наукової, навчальної та інноваційної діяльності, враховуючи особливості новітніх тенденцій розвитку спеціальності. Враховуючи географічне розташування регіону та членство в Консорціумі університетів розширювати міжнародну співпрацю шляхом налагодження належного наукового, освітнього та інформаційного обміну між університетським та міжнародним науково-освітнім середовищем. Продовжувати ефективну взаємодію з-поза університетською громадою, зокрема з науково-дослідними центрами, інститутами, органами місцевої, регіональної влади, управліннями адміністрацій Закарпатської області, громадськими організаціями, іншими стейкхолдерами з метою відпрацювання міцної та дієвої платформи для співпраці, що дасть змогу розробникам освітньої програми здійснювати систематичний моніторинг кар'єри випускників, аналізувати попит на ринку праці; об'єктивно оцінювати та вдосконалювати підготовку випускників за ОНП, яка розглядається не тільки у фаховому, але й у соціальному аспектах. Такий зворотній зв'язок дозволить виявляти та усувати слабкі сторони ОНП. Заходи для реалізації перспектив розвитку ОНП «Економіка»:

- 1) Переведення всіх компонентів освітньої програми ОНП «Економіка» на платформу електронного навчання Moodle (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>) з використанням силабусів навчальних дисциплін.
- 2) Проведення систематичних опитувань (анкетування, фокус-групи, форуми) зацікавлених сторін з питань моніторингу якості освітнього процесу та оновлення на цій основі ОНП.
- 3) Впровадження заходів із стимулювання науково-педагогічних працівників ОНП «Економіка» до збільшення кількості наукових публікацій у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах.
- 4) Популяризація серед здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ОНП «Економіка» програм внутрішньої та міжнародної академічної мобільності. Необхідною умовою успішної реалізації освітньої програми є продовження поширення практики залучення професіоналів-практиків, фахівців з досвідом практичної роботи, іноземних викладачів та гостей леторів до освітнього процесу і зокрема до аудиторних занять та практичної підготовки. Приймати участь у програмах та заходах, що сприятимуть підвищенню якості конструювання освітніх програм на основі передового досвіду провідних вітчизняних та закордонних вишів, зокрема, таких як участь у програмі «Зміни педагогічних факультетів у 21 столітті» та «Підтримка молодих науковців в університетах, особливо у сфері науки та досліджень, та підвищення їхньої академічної мобільності» який реалізовує Чеський університет ім. Т. Масарика за підтримки Чеської агенції розвитку.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

***

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Смоланка Володимир Іванович

Дата: 21.04.2020 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі	навчальна дисципліна	<i>РП 2019 Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі(англійська).pdf</i>	3ol8ZnjG71IxS4K6+eUiiCuiyUeXn3k3IL1y7q2jmGc=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м.Ужгород, вул.Університетська,14) Комп'ютер (ноутбук), проектор, магнітофон, смартфон, інтерактивна дошка, комп'ютерний клас
Теорія та методологія класичної та сучасної філософії	навчальна дисципліна	<i>РП 2019 Теорія та методологія класичної і сучасної філософії.pdf</i>	jG8O9zHROJpWDKk/on2VqVHxGGqA2gn3LSW/XjFvc3I=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м. Ужгород, вул.Університетська,14) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська,14) Комп'ютер (ноутбук), проектор, смартфон
Презентація наукових результатів та управління науковими проектами	навчальна дисципліна	<i>рп 2019 Презентація наукових результатів.pdf</i>	l/dppBa/ZdKb/1zJLN4H2DTZFTzyk4Y7DI3loH7wn74=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м.Ужгород, вул.Капітульна,11) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська,14) Мультимедійний проектор, комп'ютер (ноутбук), смартфон
Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять	навчальна дисципліна	<i>РП 2019 Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять.pdf</i>	0waGjxH/tnoFRhGHTWnZ0HhJrq7N10VY+ilinSWU630=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м.Ужгород, вул.Університетська,14) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська,14) Комп'ютерна лабораторія (ауд. 210, 96 м2 вул. Університетська 14, факультет суспільних наук). Є доступ до мережі Інтернет plotterHPDesignjetT520. 11 ПК Intel Pentium 3,2 GHz/1GB/ 160GB/ Монітор 15" TFT, Проектор EPSON EB-S6).
Сучасні інформаційні технології	навчальна дисципліна	<i>РП 2019 Сучасні інформаційні технології.pdf</i>	fvo1g2uRimhc07c5+1MFw374rcMtkNEeBAkqFht4EA=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м.Ужгород, вул.Університетська,14) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська,14) Комп'ютерні аудиторії, обладнані сучасною комп'ютерною технікою з необхідним програмним забезпеченням та доступом до мережі Інтернет, проектор, мультимедійна дошка, смартфон
Сучасні теорії розвитку економічних систем	навчальна дисципліна	<i>РП 2019 Сучасні теорії розвитку економічних систем.pdf</i>	Wxx5WXVhgrPfkEbR1.3ZHSg7u6qf7bzarYDhtUnnR6p8=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м. Ужгород, вул.Університетська,14) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська,14) Мультимедійний проектор, комп'ютер (ноутбук), смартфон.
Сучасні концепції підприємницької діяльності	навчальна дисципліна	<i>РП 2019 Сучасні концепції підприємницької діяльності.pdf</i>	IGWS5J0xszMUL9MBNqNwfoudCEtmSUCq2TPDn4MMfyo=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м. Ужгород, вул.Університетська,14) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська,14) Мультимедійний проектор, комп'ютер (ноутбук), смартфон.

Людський капітал	навчальна дисципліна	РП 2019 Людський капітал.pdf	vadv/Htx0yETMNSH2HC5Qf/NZ2vY7pYwm5qDhxiScaU=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м. Ужгород, вул.Університетська,14) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська,14) Мультимедійний проектор, комп'ютер (ноутбук), смартфон.
------------------	----------------------	------------------------------	--	--

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ІД викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
179093	Голик Сніжана Василівна	завідувач кафедри			0	Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі	<p>Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра англійської філології;</p> <p>Інформація про кваліфікацію викладача: кандидат філологічних наук (ДК № 013206, 10.02.04 "Германські мови", 13.02. 2002 р. тема «Особливості функціонування префіксальної номінації у сучасній англійській мові»), доцент кафедри англійської філології (12 ДЦ № 020032, 30.10.2008 р.)</p> <p>Стаж науково-педагогічної роботи: 25р.</p> <p>Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Іноземна мова для комунікацій у науково-педагогічному середовищі» Голик С.В. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання іноземної мови для різних спеціальностей.</p> <p>Це також підтверджується наступними науковими публікаціями:</p> <ol style="list-style-type: none"> Голик С.В. Англійська мова як lingua franca у сучасному світі: глобалізаційні виклики/ Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. І. Франка.- Дрогобич, 2015. - с. 125-131. Голик С. В. Науковий дискурс: основні напрями дослідження / С. В. Голик // Сучасні дослідження з іноземної філології. - Ужгород: ПП «Аутдор -Шарк». - Випуск 14. - 2016.- С. 45-49. Голик С.В. Геронтологічний дискурс у науковому вимірі /С.В. Голик//Сучасні дослідження з іноземної філології. Вип.15. - 2017. - С. 38-41. Глюдзик Ю.В., Голик С.В. Основи англійського наукового письма (англ.мовою) : збірник завдань.- Ужгород, 2018.-44с. Голик С.В. Concept OLD AGE in ENGLISH: Cognitive-Semantic Analysis/ Philosophy of Language and New Trends in translation Studies and Linguistics: Collective Monograph /N. V.

						<p>Chendey, A. I. Devitska, M. P. Fabian, S. V. Holyk, etc. - Lviv-Toruń: Liha-Pres, 2019. - 164 p. P.52-72. DOI: 10.36059/978-966-397-149-0/52-72</p> <p>Та участь в міжнародних конференцій, а саме:</p> <p>1. Age Talks - Communicating Ages in the Communication Age, The Institute of Behavioural Sciences and Communication Theory and The Institute of Word Economy at Corvinus University of Budapest. 09/05/2019.</p> <p>2. Worlds. The 8th Conference of the International Association of Literary Semantics (IALS), University of Iceland, Reykjavik April 15-17, 2019.</p>
46283	Гвоздяк Ольга Михайлівна	завкафедри			0	<p>Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі</p> <p>Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра німецької філології</p> <p>Інформація про кваліфікацію викладача: кандидат педагогічних наук (ПД № 009241, 13.00.01 - теорія та історія педагогіки, 27.05.1987 року, тема «Становлення і розвитку соціалістичної системи підготовки вчительських кадрів у вищих навчальних закладах Німецької Демократичної Республіки»), доцент по кафедрі німецької філології (ДЦ № 034075, 28.02.1991 р.)</p> <p>Стаж науково-педагогічної роботи: 44р.</p> <p>Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Іноземна мова для комунікацій у науково-педагогічному середовищі» Гвоздяк О.М. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання іноземної мови для різних спеціальностей.</p> <p>Це також підтверджується наступними науковими публікаціями:</p> <p>1. Комунікативна компетенція як важлива складова у вивченні іноземної мови //Гвоздяк О.М., Свида-Суліденко Т.В. // Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті: Матеріали II-Міжнародної науково-практичної конференції, 24 - 25 березня 2016 року) / (редактори-упорядники: І. Зимоля, В. Ільницький]. - Ченстохова - Ужгород - Дрогобич : Посвіт, 2016. - С. 120 - 122.</p> <p>2. Вивчення лексики з використанням смартфонів: можливості та безпеки / О.Гвоздяк, В. Синьо, М. Вереш // Наукові записки. - Випуск 187. - Серія: Філологічні науки. - Кропивницький: Видавництво «КОД», 2020. - С. 651 - 656.</p> <p>Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index COPERNICUS, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat</p> <p>Участь в науково-дослідній роботі:</p>

						<p>Участь у проєкті „Die Deutschen in Mittel- und Osteuropa“ (2004 – 2008). Тьубінген (ФРН) Ukraine // Handbuch dere deutschen Sprachminderheiten in Mittel- und Osteuropa. Hrsg. Ludwig M. Eichinger, A. Plewnia, C.M. Riehl. – Gunter Narr Verlag, Tübingen, 2008. – S. 83 – 144.</p> <p>Розробкою навчально-методичних робіт:</p> <ol style="list-style-type: none"> Гвоздяк О.М., Синьо В.В. Тестові завдання з німецької мови для аспірантів. – Ужгород: ПП Данило С.І., 2011. – 165 с. Гвоздяк О.М. Граматика німецької мови (електр. версія). – Ужгород, 2020.
14205	Левкулич Василь Васильович	завідувач кафедри			0	<p>Теорія та методологія класичної та сучасної філософії</p> <p>Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра філософії; Інформація про кваліфікацію викладача: кандидат філософських наук (09.00.03 соціальна філософія та філософія освіти, ДК 033017, 9.03.2006 р., тема «Методологічна функція категорії "рівність" при аналізі перехідних процесів у суспільстві»), доцент кафедри філософії (12ДЦ 025576, 01.07.2011р.) Стаж науково-педагогічної роботи: 19 років</p> <p>Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Теорія та методологія класичної і сучасної філософії» Левкуличем В.В. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання. Фаховість його викладання зокрема підтверджується монографіями та науковими публікаціями, а саме:</p> <ol style="list-style-type: none"> Левкулич В. В. Справедливість як соціокультурний феномен: монографія. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 480 с. Левкулич В. В. Справедливість як світоглядний орієнтир суспільної свідомості. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. Гол. ред. В.М. Вашкевич. К. : ВІРУАН, 2017. Випуск 127 (№12). С. 225–229. Левкулич В. В. Справедливість в ієрархії аксіологічних пріоритетів права // Право та державне управління. – 2019. – № 3. – С. 27–32. Левкулич В. В. Теоретико-концептуальні роздоріжжя філософії права // Право і суспільство. – 2019. – № 5. – С. 45–52. Левкулич В. В. Соціокультурні основи права // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. – 2019. – № 5. – С. 13–18.
150698	Вегеш Микола Миколайович	завідувач кафедри			0	<p>Презентація наукових результатів та управління науковими проєктами</p> <p>Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра політології і державного управління, факультет суспільних; Інформація про</p>

						<p>кваліфікацію викладача: Кандидат історичних наук (КН № 005152, 07.00.01-Історія України, 25.12.1994 р., тема «Карпатська Україна 1938-1939 років: соціально-економічні та політичні аспекти»), доцент кафедри політології (ДЦ № 000269, 30.05.2000 р.) доктор історичних наук (ДД № 000713, 07.00.02-всесвітня історія, 2.07.1999 р., тема «Закарпаття в контексті центрально-європейської політичної кризи напередодні Другої світової війни»), професор кафедри політології (ПР № 000879, 18.10.2001 р.). Стаж науково-педагогічної роботи: 34р. Автор підручника і кількох навчальних посібників з тематики організації та проведення наукових досліджень («Як писати наукову роботу?», «Наукова робота студентів», «Наукова еліта Закарпаття» та інші). Три терміни очолював спеціалізовану вчену раду із захисту кандидатських і докторських дисертацій у ДВНЗ «Ужгородський національний університет».</p>
82799	Староста Володимир Іванович	професор			0	<p>Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять</p> <p>Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи; Інформація про кваліфікацію викладача: кандидат хімічних наук (ХМ № 014416, 02.00.01 - неорганічна хімія, 03.07.1985 р., тема «Взаємодія в системах $Tl_2S(Se)-Si(Ge,Sn)S_2(Se_2)$ и получение монокристаллов образующихся сложных халькогенидов»), доцент по кафедрі фізичної та колоїдної хімії (ДЦ АП № 002902, 21.12.1995 р.), доктор педагогічних наук (ДД №005672, 13.00.02 - теорія та методна навчання (хімія), 15.03.2007 р., тема «Теоретико-методичні засади навчання школярів складати й розв'язувати завдання з хімії»), професор кафедри педагогіки (ПР № 005913, 23.12.2008 р.), старший науковий співробітник (СН № 075792, 19.06.1992 р.) Стаж науково-педагогічної роботи: 30р. Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять» Старостою В.І. зумовлена науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання педагогічних дисциплін на різних спеціальностях. Фаховість його викладання зокрема підтверджується посібником та понад 50 науковими публікаціями, декотрі з них:</p> <p>1. Староста В.І. Тестовий</p>

						<p>контроль психолого-педагогічної підготовки магістрів та аспірантів: навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017. 100 с. ISBN 978-617-7333-23-3</p> <p>2. 8. Староста В.І., Товканець Г.В. Контроль навчальних досягнень студентів: мотиваційний аспект. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»: зб. наук. пр. / Ред.кол.: Товканець Г.В. (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2017. Випуск 1 (5). С. 39-42. ISSN 2413-3329. ISSN 2520-6788.</p> <p>3. Стеблюк С. В., Староста В. І. Інтерактивне навчання у процесі підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей: навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017. 156 с. ISBN 978-617-7333-46-2</p> <p>4. 11. Староста Володимир, Іваничко Інна. Навчальні завдання в процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін майбутніми викладачами вищої школи. Педагогічні інновації у фаховій освіті: збірник наукових праць. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2017. С. 130-137. ISSN 2307-3594.</p> <p>5. 13. Староста Володимир. Педагогічний моніторинг та педагогічна діагностика: сутність і взаємозв'язок понять. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського. Педагогічні науки. 2017. № 4 (59). С. 499-505. ISSN 2518-7813.</p> <p>6. 15. Староста В. І. Методи інтерактивного навчання: сутність, класифікація. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського. Педагогічні науки. 2018. № 2 (61). С. 256-262. ISSN 2518-7813.</p> <p>7. 19. Староста В. І., Попадич О. О. Деякі чинники адаптації студентів-першокурсників в умовах класичного університету. Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology, 2018 Vol. 6. No. 2. pp. 16-26 ISSN: 2521-1234</p> <p>8. 40. Староста В. І., Попадич О. О. Мотивація навчальної діяльності студентів-першокурсників у процесі їх адаптації в умовах класичного університету. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2019. Вип. 2(45). С. 173-177. ISSN 2524-0609</p>	
164074	Мулеса Оксана Юрївна	доцент			0	Сучасні інформаційні технології	Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра кібернетики і

прикладної математики;
Інформація про кваліфікацію викладача: кандидат технічних наук (ДК № 023172, 05.13.06 інформаційні технології, 26.06.2014 р, тема «Нечіткі моделі і методи оцінювання кількісних характеристик груп високого ризику інфікування вірусом імунодефіциту людини»), доцент кафедри кібернетики та прикладної математики (12 ДЦ № 044659, 15.12.2015 р.)
Стаж науково-педагогічної роботи: 11р.

Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Сучасні інформаційні технології» Мулесою О.Ю. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання. Фаховість її викладання зокрема підтверджується науковими публікаціями, а саме:
1. Мулеса, О. Особливості проектування інформаційної технології визначення структури групи трудових мігрантів / Оксана Мулеса // Східно-Європейський журнал передових технологій. – 2015. – Т. 4, N 2(76). - С. 4-8. - Режим доступу : DOI : 10.15587/1729-4061.2015.47204.
2. Мулеса О.Ю., Гече Ф.Е., Розлуцька Г.М. Особливості використання додатку PHPMYADMIN в ході вивчення мови запитів SQL// Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Випуск 4(14). – С. 3.
3. Мулеса О.Ю., Гече Ф.Е., Розлуцька Г.М., Імре Ю.Ю. Місце теми «Інструкція SELECT» в змістовому модулі «Реляційні бази даних» та методика її навчання. Фізико-математична освіта. 2018. Випуск 1(15). С. 260-263.
4. Мулеса О.Ю., Гече Ф.Е., Імре Ю.Ю. Методика навчання основам теорії нормалізації реляційної моделі даних в контексті компетентнісного підходу до підготовки фахівців у системі вищої освіти. Фізико-математична освіта. 2018. Випуск 3(17). С. 67-72.
5. Мулеса О.Ю., Гече Ф.Е., Імре Ю.Ю. Навчання основам комунікації з сервером в PHP. Фізико-математична освіта. 2019. Випуск 1(19). С. 142-147.
Участь у науково-дослідній темі - Розробка математичних моделей і методів для оброблення інформації та інтелектуального аналізу даних; шифр - 0115U004630;

Навчально-методичні посібники
1. Мулеса О.Ю. Сучасні інформаційні технології: Web-програмування на боці клієнта. HTML та CSS. – Ужгород: УжНУ, 2015. – 54 с.

						2. Мулеса О.Ю. Основи HTML та CSS. Лабораторний практикум. - Ужгород, 2019. - 53 с.
183784	Газуда Леся Михайлівна	професор			0	Сучасні теорії розвитку економічних систем
						Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра економіки і підприємництва; Інформація про кваліфікацію викладача: Д.е.н., 08.00.03 Економіка та управління національним господарством (диплом ДД № 005416) Професор кафедри економіки і підприємництва (атестат професора АП № 000667) Стаж науково-педагогічної роботи: 20 р. Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Сучасні теорії розвитку економічних систем» Газудою Л.М. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання. Фаховість її викладання зокрема підтверджується науковими публікаціями, а саме: 1. Development management of territorial economic systems/ Spoleczenstwo, gospodarka, firma w przestrzeni lokalnej i globalnej: Gospodarka i Finanse. 2016. Zeszyt. P. 21-27. 2. Методичне забезпечення управлінського підходу до формування ефективного розвитку територіальних економічних систем/Прометей: Регіональний збірник наукових праць з економіки. 2016. Вип. 1(47). С. 43-48. 3. Management principles in the sphere of the support of rural border areas development/ Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2018. Вип. 2(25). С. 410-416. 4. Науково-методичні засади оцінювання розвитку сільських територій: український та міжнародний досвід/ Геополітика України: історія і сучасність: Збірник наук. праць. Вип. 2(23)/ ред. кол.: І. І. Черленяк (гол. ред.) та ін. Ужгород. ДВНЗ „УжНУ”, 2019. С. 115-126. 5. Algorithm of activation of convergence and integration processes in economic development of rural bordering territories/ Науковий вісник Полісся. 2017. № 4 (12), Ч.1. С. 177-181. 6. Формування людського й соціального капіталу сільських територіальних систем/ Регулювання соціально-трудових відносин. Сучасний стан та перспективи розвитку: колективна монографія. Чернігів: ТПК „Орхідея”, 2017. С. 8-28. 7. Advancing the convergence and integration of rural border areas/ Економічний часопис-XXI. 2016. № 162(11-12). С. 18-21. DOI: https://doi.org/10.21003/ea.V162-04 Стажування: ПВНЗ „Європейський

						<p>університет" Львівська філія (з 01.04.2016 до 30.04.2016; № 1/08-16/16 від 11.05.2016); Міжнародний інститут інновацій «Наука-Освіта-Розвиток» (Варшава, Польща), навчальний курс «Економіка і управління», (всього - 150 год). Назва роботи: «Європейський досвід формування механізмів регулювання розвитку регіональних економічних, екологічних і соціальних систем» з 01.06.-30.11.2016 р. (Certificate of training № 04).</p>
101078	Готра Вікторія Вікторівна	професор			0	<p>Сучасні концепції підприємницької діяльності</p> <p>Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра економіки і підприємництва; Інформація про кваліфікацію викладача: Кандидат наук з 2009 року (диплом ДК № 053183). Вчене звання доцента кафедри економіки підприємства присвоєно у 2015 році (атестат 12 ДЦ № 041259). Д.е.н., 08.00.03 Економіка та управління національним господарством з 2015 року (диплом ДД № 004693) тема : «Формування державних пріоритетів інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку АПК України в умовах євроінтеграції». Стаж науково-педагогічної роботи: 17 р. Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Сучасні концепції підприємницької діяльності» Готрою В.В. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання. Фаховість її викладання зокрема підтверджується науковими публікаціями, а саме: 1. Готра В.В. Організаційно-економічні аспекти формування інтегрованого інноваційного підприємництва в сучасних умовах/ Синяньська Я. М., Куцкевич К. / Вісник Київського національного університету технологій та дизайну, Серія Економічні науки № 5 (139), 2019р, с. 59-67. 2. Hotra V. Innovative - creative development of entrepreneurship. Collective monograph. Vilnius, Lithuania: VSL Vilniaus kolegija/ University of Applied sciences, 2020. - 220p. 3. Готра В. В. Необхідність та переваги формування інноваційних кластерів у сучасній економіці. / В. В. Готра // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент». - 2015. - Вип. 5 (64). - С. 143-149. 4. Organizational and economic instruments of formation and development of clusters in the regional economy/</p>

						<p>Hotra V.V.// Kyiv National University of Technologies and Design. "Management". – 2016. - № 24. – p. 203-212.</p> <p>5. Готра В. В. Моделювання інноваційного процесу як необхідна умова формування ефективного механізму управління інноваційним розвитком / В. В. Готра // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». Вип.11. – Ч.1 – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2015. – С.32-36.</p> <p>6. Вдосконалення організаційної структури управління підприємством в сучасних умовах/ Готра В.В., Данайканич О.В., Візор І.Є.// Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки».- 2016р. -№ 20. – С. 55-67.</p> <p>7. Особливості управління підприємством в контексті інтегральної оцінки його діяльності/ Готра В.В., Данайканич О.В., Варшава О.В. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки».- 2016р. -№ 21. –С. 67-79.</p> <p>8. Готра В.В. Сутність та напрями реформування державної інноваційної політики в умовах євроінтеграції/ В.В.Готра. С.І. Щукін / Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія: Економіка. – 2019. – Вип.2 (54). – С. 29-41.</p> <p>9. Фактори, що впливають на успішну реалізацію консалтингових проєктів/ Вісник КНУТД № 1(107), 2017.с.47-52.</p> <p>10. Сутність та особливості інтеграційних процесів як чинника розвитку національної економіки/ Науковий вісник ужгородського національного університету. Серія «Економіка», Вип.2(52). – Ужгород,2018 с.- 42-49.</p> <p>11. Інноваційні стратегії як засіб інноваційного розвитку регіонів України / Управління економічними процесами на макро- і макрорівні: проблеми та шляхи вирішення (м. Львів, 24-25 квітня, 2018р.) с.47-48.</p> <p>Стажування: International scientific professional development course for the European educational project “The innovative methods and technologies of teaching: The newest in the European educational practice” у Вищій школі бізнесу м. Доброва Гурніча, Польща.(180 год.), 2017р.</p>	
183485	Кубіній Наталія Юріївна	професор			0	Людський капітал	Структурний підрозділ, у якому працює викладач:кафедра економіки і підприємництва; Інформація про кваліфікацію викладача: Проф. кафедри економіки підприємства

							<p>(диплом 12 PR № 009795); К.е.н (Диплом ЕК №018405)</p> <p>Стаж науково-педагогічної роботи: 33р.</p> <p>Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Людський капітал» Кубиній Н.Ю. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання.</p> <p>Фаховість її викладання зокрема підтверджується науковими публікаціями, а саме:</p> <p>1. Кубиній Н. Людський капітал інноваційної економіки / Кубиній Н. Ю. Чекан І. В. Папп В. В.// Становлення та особливості регулювання міжнародних економічних відносин: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 14 грудня 2019 р.). – Дніпро: НО «Перспектива», 2019. – 176 с. – С.105-108.</p> <p>2. Кубиній Н.Ю. Рейтинг конкурентоспроможності України за критерієм ефективності праці / В.Міклова, Н.Кубиній, С.Мошак //Демографія та соціальна економіка, 2015, № 3 (25). – С.199-208.</p> <p>3. Кубиній Н.Ю. Доверие как управленческий механизм подготовки конкурентоспособных специалистов/ Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка, випуск 1 (51). Збірник наукових праць. –Ужгород, 2018, с.53-58.</p> <p>4. Кубиній Н.Ю. Види довіри та їх оцінка. /Кубиній Н.Ю., Алтман Й.// – Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка, випуск 2. Збірник наукових праць. –Ужгород, 2016, с.148-152.</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	Методи навчання	Форми оцінювання
<i>Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі</i>		
ПРН 3.2. Кваліфіковано та професійно відобразити результати наукових досліджень у наукових фахових статтях, міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.	Комунікативно-пізнавальний, інтерактивний метод, форми парної і групової роботи, лекція практичне заняття	Підсумковий семестровий контроль, усний переклад, усна анотація автентичного тексту за фахом, презентації, перевірка анотацій до наукових статей за фахом
ПРН 3.1. Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі економіки.	Парні інтерв'ю, обмін думками, мозковий штурм, лекція практичне заняття	Індивідуальне читання, письмова анотація, індивідуальне та групове завдання
ПРН 2.7. Здатність здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	Співбесіда, лекція практичне заняття	Складання есе, поточний контроль, стандартизовані тести
ПРН 2.6. Здатність аналізувати наукові праці в галузі сучасної економіки, виявляючи дискусійні та малодосліджені питання.	Інтерактивні методи навчання, форми парної і групової роботи, лекція, практичне заняття	Письмовий тестовий контроль, лексико-граматичні переклади, доповіді
ПРН 1.4. Достатні знання іноземної мови, необхідні для усного та письмового представлення результатів наукових досліджень, ведення фахового наукового діалогу, повного розуміння іншомовних наукових текстів.	Пояснювально-ілюстративний метод, лекція, практичне заняття	Усне опитування, індивідуальна перевірка, лексико-граматичний переклад

ПРН1.2.Знання фундаментальних праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження, систематизація наукового світогляду.	Лекція, практичні заняття, репродуктивний метод	Контрольна робота, письмовий тестовий контроль, залік, іспит, аналітичне читання та академічне письмо
<i>Теорія та методологія класичної та сучасної філософії</i>		
ПРН4.3. Здатність самовдосконалюватися, усвідомлювати та нести особисту відповідальність за одержані результати дослідження демонструючи академічну доброчесність.	Індуктивно-дедуктивний метод, пошуково-дослідницький метод, лекція, семінарське заняття	Індивідуальне опитування, поточний контроль: комп'ютерний і самоконтроль
ПРН 4.2. Здатність формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації.	Лекція-дискусія, семінарське заняття, пошуково-дослідницький метод, метод аналогій та асоціацій	Індивідуальне опитування, дослідницьке есе, схематичні розробки, мультимедійні презентації
ПРН 3.4. Ефективно працювати у команді, мати навички міжособистісної взаємодії	Методи синектики: метод мозкового штурму, метод аналогій та асоціацій, лекція, семінарське заняття	Виконання групових навчально-дослідницьких завдань
ПРН2.7. Здатність здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	Лекція, практичні заняття, робота з першоджерелами	Індивідуальне опитування, підготовка реферативних матеріалів
ПРН 2.4. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові і складні явища та проблеми з науковою точністю критично та самостійно, відстоюючи власну думку.	Евристична бесіда, частково-пошуковий метод, психологічні методи розв'язання проблеми, лекція, семінарське заняття	Фронтальне опитування, самостійна аудиторна робота
ПРН 1.3. Кваліфіковано та професійно відображати результати наукових досліджень у наукових фахових статтях, міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.	Пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, лекція, семінарське заняття, робота з першоджерелами	Тестовий контроль, модульне контрольне оцінювання, індивідуальне опитування, іспит
<i>Презентація наукових результатів та управління науковими проектами</i>		
ПРН 2.4. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові і складні явища та проблеми з науковою точністю критично та самостійно, відстоюючи власну думку.	Частково-пошуковий метод, метод проблемного викладу, метод мозкового штурму, лекція, практичне заняття	Письмове тестування з теми, написання аналітичного есе, усне опитування
ПРН 2.3. Здатність проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до трансформації та отримання нових знань, застосування нестандартних підходів та їх застосування у роботі освітнього і наукового спрямування.	Пошуковий метод, дослідницький метод, лекція-обговорення, практичне заняття	Аналітичне есе, письмова контрольна робота, індивідуальне завдання
ПРН 2.1. Здатність формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.	Евристичний метод, дослідницький метод, метод проблемного викладу, лекція, практичне заняття	Виступ на семінарських заняттях, аналітичний реферат, письмове тестування
ПРН1.5. Володіння універсальними навичками дослідника через застосування сучасних методів дослідження та інформаційних технологій і стандартних комп'ютерних програм у науковій діяльності, проведення навчальних занять, управління науковими проектами, формування та використання інтегрованих інформаційних баз даних за результатами статистичних спостережень.	Пошуково-дослідницький метод, репродуктивний метод, проблемна лекція, практичне заняття	Інформаційне есе, усне опитування, індивідуальне завдання, письмовий контроль
ПРН 1.4. Достатні знання іноземної мови, необхідні для усного та письмового представлення результатів наукових досліджень, ведення фахового наукового діалогу, повного розуміння іншомовних наукових текстів.	Пояснювально-ілюстративний метод, частково-пошуковий метод, комунікативний метод, лекція, практичне заняття	Усне опитування, виконання індивідуальної роботи, дидактичні тестові завдання
ПРН 1.3. Знання та розуміння філософської методології наукового пізнання, психолого-педагогічних аспектів професійно-наукової діяльності, власний науковий світогляд та морально-культурні цінності.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, робота з першоджерелами, «мозковий штурм»	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 2.8. Обґрунтувати та комерціалізувати результати дослідження, формулювати авторські висновки і пропозиції.	Метод аналогій та асоціацій, лекція-бесіда, практичне заняття	Презентація результатів виконаної індивідуальної роботи, письмовий контроль
ПРН 3.1. Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі економіки.	Інтерактивні методи навчання, робота в малих групах, лекція, практичне заняття	Індивідуальне опитування, фронтальне опитування, письмове тестове завдання

ПРН 3.2. Кваліфіковано та професійно відображати результати наукових досліджень у наукових фахових статтях, міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.	Пошуковий метод, дослідницький метод, робота з першоджерелами, лекція, практичне заняття	Усне опитування, електронна презентація досліджуваних матеріалів
ПРН 3.3. Уміння застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.	Комунікативно-пізнавальний метод, інтерактивний метод, метод проблемного викладу, лекція, практичне заняття	Індивідуальне опитування, письмовий контроль, аналітичне есе
ПРН4.3.Здатність самовдосконалюватися, усвідомлювати та нести особисту відповідальність за одержані результати дослідження демонструючи академічну доброчесність.	Пошуково-дослідницький метод, метод аналогій і асоціацій, лекція, практичне заняття	Індивідуальне опитування, письмова контрольна робота, презентація результатів виконаної індивідуальної роботи
ПРН 4.2. Здатність формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації.	Проблемна лекція, практичне заняття, метод аналогій та асоціацій, репродуктивний метод	Індивідуальне опитування, аналітичний реферат, письмовий контроль
ПРН 4.1. Здатність самостійно проводити наукові дослідження та приймати рішення.	Пошуково-дослідницький метод, лекція, практичне заняття	Усне опитування, аналітичне есе, письмовий контроль
<i>Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять</i>		
ПРН 4.2. Здатність формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації.	Пошуково-дослідницький метод, метод проблемного викладу, лекція-обговорення, практичне заняття	Письмове тестування за допомогою комп'ютерних програм, презентація власних досліджень
ПРН 3.3. Уміння застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.	Частково-пошуковий метод, лекція, практичні заняття	Тестові завдання для контролю та самоконтролю знань, умінь і навичок
ПРН 3.2. Кваліфіковано та професійно відображати результати наукових досліджень у наукових фахових статтях, міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.	Пошуковий метод, дослідницький метод, метод проблемного викладу, лекція-розповідь, практичні заняття	Письмове тестування за допомогою комп'ютерних програм, презентація власних досліджень
ПРН 3.1. Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі економіки.	Словесно-наочні методи навчання, лекція-бесіда, практичні заняття	Індивідуальний контроль, письмове тестування, ситуативні завдання, індивідуальні та групові навчально-дослідницькі завдання
ПРН 2.3. Здатність проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до трансформації та отримання нових знань, застосування нестандартних підходів та їх застосування у роботі освітнього і наукового спрямування.	Аналітичний метод, синтетичний метод, репродуктивний метод, лекція, практичні заняття	Індивідуальні семестрові завдання, презентація власних досліджень
ПРН2.2. Здатність формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження.	Частково-пошуковий метод, метод проблемного викладу, лекція, практичні заняття	Індивідуальне опитування, виконання практичного завдання, письмове тестування
ПРН2.1. Здатність формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.	Індуктивно-дедуктивний метод, пошуковий метод, дослідницький метод, лекція, практичні заняття	Тренувальні та діагностичні тестові завдання
ПРН1.5. Володіння універсальними навичками дослідника через застосування сучасних методів дослідження та інформаційних технологій і стандартних комп'ютерних програм у науковій діяльності, проведення навчальних занять, управління науковими проектами, формування та використання інтегрованих інформаційних баз даних за результатами статистичних спостережень.	Репродуктивний метод, частково-пошуковий метод, лекція, практичні заняття	Письмове тестування за допомогою комп'ютерних програм, дослідження практичних ситуацій
ПРН1.2. Знання фундаментальних праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження, систематизація наукового світогляду.	Репродуктивний метод, пошуковий метод, лекція, практичні заняття	Тестовий контроль (письмовий чи комп'ютерний), залік
ПРН2.7. Здатність здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	Аналітичний метод, синтетичний метод, лекція, практичні заняття	Комп'ютерний контроль, самоконтроль, підготовка реферативних матеріалів
<i>Сучасні інформаційні технології</i>		
ПРН4.3.Здатність	Пошуково-дослідницький і	Розроблення моделі алгоритмів

самовдосконалюватися, усвідомлювати та нести особисту відповідальність за одержані результати дослідження демонструючи академічну доброчесність.	інформаційний метод, лекція, практичне заняття	зберігання, передавання і опрацювання інформації
ПРН 4.1. Здатність самостійно проводити наукові дослідження та приймати рішення.	Пошуково-дослідницький і інформаційний метод, лекція, практичне заняття	Виконання практичних завдань, пошукова практична робота
ПРН 3.3. Уміння застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.	Комунікативно-пізнавальний метод, лекція, практичне заняття	Індивідуальне завдання, формування навчальних інформаційних моделей, комп'ютерне інформаційне моделювання
ПРН 3.2. Кваліфіковано та професійно відображати результати наукових досліджень у наукових фахових статтях, міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.	Проблемна лекція, пошуково-дослідний метод	Дослідні роботи, пошукові завдання і проекти, презентаційні матеріали
ПРН3.1. Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі економіки.	Комунікативно-пізнавальний метод, метод проблемного викладу, лекція, практичне заняття	Фронтальне опитування, інформаційна доповідь, письмовий контроль
ПРН2.5. Здатність формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	Проблемна лекція, практичне заняття, творчий і пошуково-інформаційний метод	Індивідуальне опитування, інформаційний проект
ПРН2.3. Здатність проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до трансформації та отримання нових знань, застосування нестандартних підходів та їх застосування у роботі освітнього і наукового спрямування.	Проблемна лекція, практичне заняття, частково-пошуковий метод, репродуктивний метод	Усне опитування, інформаційна доповідь, письмовий контроль
ПРН1.5. Володіння універсальними навичками дослідника через застосування сучасних методів дослідження та інформаційних технологій і стандартних комп'ютерних програм у науковій діяльності, проведення навчальних занять, управління науковими проектами, формування та використання інтегрованих інформаційних баз даних за результатами статистичних спостережень.	Лекція, практичні заняття, пояснювально-ілюстративний метод	Виконання індивідуальної роботи, виконання комплексної контрольної роботи, іспит
ПРН3.4. Ефективно працювати у команді, мати навички міжособистісної взаємодії.	Метод комісії, індивідуальні експертні методи, метод доцільно підібраних задач, робота в малих групах, лекція, практичне заняття	Фронтальне опитування, індивідуальне і групове завдання, комп'ютерний контроль
<i>Сучасні теорії розвитку економічних систем</i>		
ПРН 2.4. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові і складні явища та проблеми з науковою точністю критично та самостійно, відстоюючи власну думку.	Лекція, семінарське заняття, метод проблемного викладу, репродуктивний метод	Аналітичне есе, індивідуальне завдання
ПРН 2.5. Здатність формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	Евристичні методи: експертний, психологічний. Семінарське заняття	Індивідуальне опитування, творче завдання
ПРН 3.1. Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі економіки.	Методи синектики: мозковий штурм, метод аналогій та асоціацій, робота в групах, семінарське заняття	Усне опитування, творче завдання, індивідуальне і групове завдання
ПРН 2.2. Здатність формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження.	Індуктивно-дедуктивний метод, семінарське заняття	Усне опитування, індивідуальне завдання
ПРН4.3. Здатність самовдосконалюватися, усвідомлювати та нести особисту відповідальність за одержані результати дослідження демонструючи академічну доброчесність.	Метод морфологічного аналізу, метод аналогій та асоціацій	Індивідуальне опитування, аналітичне завдання, складання морфологічних (структурних) таблиць
ПРН 4.1. Здатність самостійно проводити наукові дослідження та приймати рішення.	Пошуково-дослідницький метод, лекція, семінарське заняття	Індивідуальне опитування, критичне есе, презентаційні матеріали
ПРН 3.4. Ефективно працювати у команді, мати навички міжособистісної взаємодії	Метод мозкового штурму, метод комісії, метод колективної експертної оцінки, робота в групах	Усне опитування, есе-аналіз, індивідуальне і групове завдання
ПРН 2.1. Здатність формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей	Частково-пошуковий метод, проблемна лекція, наукова дискусія	Усне опитування, інформаційне есе, творче завдання

науки, суспільно-політичного, економічного життя.		
ПРН 1.2.Знання фундаментальних праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження, систематизація наукового світогляду.	Робота над першоджерелами, лекція, метод проблемного викладу	Усне опитування, індивідуальне завдання
ПРН 1.1. Глибинні знання історичного розвитку та сучасних концептуально-методологічних та методичних засад в галузі економіки та суміжних галузей знань.	Оглядова лекція, пояснювально-ілюстративний, семінарські заняття	Контрольна робота, тестовий контроль, залік
ПРН 2.7. Здатність здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	Пошуково-дослідницький метод, лекція, семінарське заняття	Усне (індивідуальне) опитування, есе-дослідження, письмовий контроль
<i>Сучасні концепції підприємницької діяльності</i>		
ПРН 1.2. Знання фундаментальних праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження, систематизація наукового світогляду.	Робота з першоджерелами, лекція, робота в малих групах	Індивідуальне опитування,письмовий контроль
ПРН 1.1. Глибинні знання історичного розвитку та сучасних концептуально-методологічних та методичних засад в галузі економіки та суміжних галузей знань.	Лекція, систематизуюча бесіда, пояснювальний метод	Контрольна робота, тестовий контроль, залік, іспит
ПРН 2.4. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові і складні явища та проблеми з науковою точністю критично та самостійно, відстоюючи власну думку.	Евристична бесіда, лекція, пошуковий метод	Есе, усне опитування, залік, іспит
ПРН 3.1. Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі економіки.	Лекція, практичне заняття, навчальна дискусія	Усне опитування, реферативна доповідь
ПРН 2.7. Здатність здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	Оглядова лекція, метод проблемного виконання, дослідницький метод	Усне опитування, індивідуальне завдання, залік, іспит
ПРН 4.1. Здатність самостійно проводити наукові дослідження та приймати рішення	Пошуковий, евристичний методи, підготовка презентації дослідження	Есе, індивідуальне завдання
ПРН 2.6. Здатність аналізувати наукові праці в галузі сучасної економіки, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.	Проблемна лекція, пошуковий метод, навчальна дискусія	Усне опитування, контрольна робота, залік, іспит
<i>Людський капітал</i>		
ПРН 1.2. Знання фундаментальних праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження, систематизація наукового світогляду.	Пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод лекція, семінарське заняття	Модульна контрольна робота, тестовий контроль, залік, іспит
ПРН 2.1. Здатність формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.	Частково-пошуковий метод, проблемна лекція, наукова дискусія	Усне опитування, індивідуальне завдання
ПРН 2.3. Здатність проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до трансформації та отримання нових знань, застосування нестандартних підходів та їх застосування у роботі освітнього і наукового спрямування.	Евристичні методи, пошуково-дослідницький метод, проблемна лекція, семінарське заняття	Індивідуальне опитування, письмовий контроль
ПРН 2.4. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові і складні явища та проблеми з науковою точністю критично та самостійно, відстоюючи власну думку.	Дослідницький метод, репродуктивний метод, лекція, семінарське заняття	Усне опитування, індивідуальне письмове завдання
ПРН 2.5. Здатність формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	Метод проблемного викладу, семінарське заняття	Індивідуальне опитування, контрольна робота
ПРН 2.7. Здатність здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	Оглядова лекція, дослідницький метод, семінарське заняття	Усне опитування, індивідуальне завдання, письмовий контроль
ПРН 3.2. Кваліфіковано та професійно відображати результати наукових досліджень у наукових фахових статтях, міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.	Пошуково-дослідницький метод, лекція, семінарське заняття	Індивідуальне опитування, реферативна доповідь, письмовий контроль

ПРН 3.3. Уміння застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.	Частково-пошуковий метод, репродуктивний метод, семінарське заняття	Індивідуальне опитування, письмовий контроль
ПРН 4.1. Здатність самостійно проводити наукові дослідження та приймати рішення.	Пошуково-дослідницький метод, метод проблемного викладу, лекція, семінарське заняття	Індивідуальне опитування, підготовка презентації дослідження
ПРН 4.3. Ефективно працювати у команді, мати навички міжособистісної взаємодії.	Робота у групах, метод експертних оцінок, семінарське заняття	Усне опитування, письмовий контроль
ПРН 1.5. Володіння універсальними навичками дослідника через застосування сучасних методів дослідження та інформаційних технологій і стандартних комп'ютерних програм у науковій діяльності, проведення навчальних занять, управління науковими проектами, формування та використання інтегрованих інформаційних баз даних за результатами статистичних спостережень.	Пошуково-дослідницький метод, лекція, семінарське заняття	Індивідуальне опитування, реферативна доповідь, письмовий контроль